

INTERDISCIPLINARNI PRISTUP NASTAVI SOLO PJEVANJA NA PRIMJERU CIKLUSA FRANZA SCHUBERTA DIE SCHÖNE MÜLLERIN

Morović, Žan

Master's thesis / Diplomski rad

2016

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Arts Academy / Sveučilište u Splitu, Umjetnička akademija**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:175:913498>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-10-18**

Repository / Repozitorij:

[Repository of Arts Academy](#)

SVEUČILIŠTE U SPLITU
UMJETNIČKA AKADEMIJA
ODJEL ZA GLAZBENU UMJETNOST

Žan Morović

**INTERDISCIPLINARNI PRISTUP NASTAVI SOLO
PJEVANJANA PRIMJERU CIKLUSA
FRANZA SCHUBERTA DIE SCHÖNE MÜLLERIN**

*INTERDISCIPLINARY APPROACH TO STUDY OF SOLO SINGING
ON THE EXAMPLE OF THE FRANZ SCHUBERT'S SONG CYCLE
DIE SCHÖNE MÜLLERIN*

Kolegij: Metodika pjevanja

Nositelj kolegija: red. prof. (T) Cynthia Hansell-Bakić

Nastavnik: Mate Akrap, mr. art., asistent

Akademaska godina: 2016./17.

Split, 2016.

I. SADRŽAJ

	Stranica
I. SADRŽAJ	2
II. UVOD	4
III. PLAN RADA NA NASTAVNOJ JEDINICI	7
IV. TEORIJSKO - ISTRAŽIVAČKI RAD	9
1. FRANZ SCHUBERT	9
2. O CIKLUSU	11
3. JEDINSTVO ZVUKA I ZNAČENJA	13
4. RASPORED PJESAMA, TEMPJA I TONALITETA	22
5. ANALIZA	23
5.1. Das Wandern	23
5.2. Wohin?	25
5.3. Halt!	27
5.4. Danksagung an den Bach	29
5.5. Am Feierabend	31
5.6. Der Neugierige	33
5.7. Ungeduld	35
5.8. Morgengruss	37
5.9. Des Müllers Blumen	39
5.10. Tränenregen	41
5.11. Mein!	43
5.12. Pause	45
5.13. Mit dem grünen Lautenbände	47
5.14. Der Jäger	49
5.15. Eifersucht und Stolz	51
5.16. Die liebe Farbe	53
5.17. Die böse Farbe	55
5.18. Trockne Blumen	57

5.19. Der Müller und der Bach	59
5.20. Des Baches Wiegenlied	61
V. PRAKTIČAN RAD NA CIKLUSU - NASTAVA SOLO	63
PJEVANJA	
VI. ZAKLJUČAK	68
VII. BIBLIOGRAFIJA	69
1. LITERATURA	69
2. ENCIKLOPEDIJE, RJEČNICI, LEKSIKONI	69
3. WEB IZVORI	70

II. UVOD

Često puta svjedoci smo manjkavosti studenata solo pjevanja u pristupu djelu koje se izvodi. Nepripremljenost, nepoznavanje materijala iz druge perspektive vodi većinu samo k *fahidiotizmu*, iz kojeg se nažalost rijetki uspiju izvući i u daljnjem profesionalnom radu. Oni pak, koji grade svoj odnos prema instrumentu, u ovom slučaju, glasu, na jedan sveobuhvatan način, nerijetko postaju izvrsni glazbenici koje svatko želi i s kojima je užitak raditi.

Prihvaćajući osrednjost, prihvaćamo degradaciju struke. Prihvaćajući liniju manjeg otpora, prihvaćamo instant stručnjake čija karijera traje upravo toliko koliko su truda uložili u svoj studij.

„Krajnji cilj školskog učenja je stjecanje trajnih i upotrebljivih znanja i umijeća. Znanje i umijeće su **produkt mišljenja**. Mišljenje se odvija u mozgu osobe, a u njemu su pohranjeni i znanje i umijeće, te nisu direktno opažljivi i mjerljivi. O njima zaključujemo na temelju onoga što učenik pokaže prema vani: na temelju opažljivog ponašanja.“¹

Interdisciplinarni pristup radu čini u prvom redu veću povezanost nastavnika i studenta s materijom koja se obrađuje, čini povezanost nastavnika glavnog predmeta sa nastavnicima drugih kolegija i naposljetku potiče studenta na veći angažman u svom studijskom radu koristeći druge kolegije u spoznanju bitnog i nebitnog, tragajući za alatima i vještinama kojima postaje potpuni znalac i umjetnik.

Kao polaznica i primjer u ovom radu uzet je ciklus pjesama **Franza Schuberta** *Die schöne Müllerin (Lijepa mlinarica)* te rad na ciklusu.

Interdisciplinarni pristup sastoji se u tome da se kombinira teorijsko-istraživački rad s praktičnim, da se glavni predmet (solo pjevanje) dovodi u korelaciju s drugim predmetima (Povijest glazbe, Oblici 19. stoljeća, Estetika glazbe, Uvod u znanstveno-istraživački rad, Komorna glazba).

Na taj način zastupljenje se sve tri kategorije područja učenja:

- 1.) kognitivno (intelektualna sposobnost ili znanje ili mišljenje);
- 2.) afektivno (osjećaj ili odnos ili stav);
- 3.) psihomotoričko (fizičke vještine ili ono što osoba može učiniti).

¹ NIMAC, Elvira - PRIMJENA BLOOMOVE TAKSONOMIJE ZNANJA U NASTAVI, http://www.azoo.hr/images/razno/E._Nimac.doc

Kako se gradivo iz glavnog predmeta po težini i opsegu povećava, paralelno s time se može primjenjivati i ova metoda, koja u svakoj fazi zahtijeva vlastiti pristup. Naime, na takav način se održava studentova motivacija za rad i postepeno podiže razina misaonog funkcioniranja tj. oni postepeno koriste sve složenije i apstraktnije misaone operacije za rješavanje problema, a time se potiče razvoj njihovog mozga. Naime, studenti su motivirani za rad samo onda kada se pred njih stavljaju optimalno teški zadaci, ni prelagani, ni preteški, a to su oni koji su nešto malo iznad njihovog trenutnog spoznajnog stupnja. Prelagani zadaci rezultiraju dosadom, a preteški odustajanjem, jer ih ne mogu riješiti. Ponavljani neuspjeh ima za posljedicu gubitak samopouzdanja i interesa za područje neuspjeha.²

Činjenica koja nije zanemariva jest da se u sklopu visokoškolskog glazbenog obrazovanja instrumentalista i pjevača, osim primarno umjetničkog obrazovanja, u cilju postizanja profesionalne izvođačke izvrsnosti, u pravilu odvija i obrazovanje budućih nastavnika nastave glazbenih instrumenata i pjevanja u glazbenim školama. Određene studije ističu da je dualitet u obrazovanju trend na visokoškolskim glazbenim institucijama u Europi. Obrazovanje glazbenika kao izvođača i kao nastavnika pruža budućem profesionalnom glazbeniku više mogućnosti na tržištu rada.³ Pravilnim školovanjem, obukom i *naoružavanjem* potrebnim vještinama i znanjem budućih nastavnika, cijeli sustav u budućnosti ima svoj smisao.

Kao što se ovaj rad reflektira na studenta, jednako tako odnosi se i na same nastavnike. Pedagoške kompetencije na području glazbe odlikuje šest glavnih obilježja:

- Nastavnik je svojim učenicima umjetnički i izvođački uzor koji stvara glazbeno poticajno okruženje za učenje.

² Usp. NIMAC, op. cit.

³ NOVAK, Martina - PREDMET METODIKA ANSTAVE GLAZBENIH INSTRUMENATA I PJEVANJA - PREGLED NASTAVNE PRAKSE NA UMJETNIČKIM STUDIJIMA U HRVATSKOJ, https://bib.irb.hr/datoteka/911545.M-NOVAK_PREDMET_METODIKA_NASTAVE_GLAZBENIH_INSTRUMENATA_I_PJEVANJAfinal.pdf

- Nastavnik planira i organizira – definira ciljeve, prati i vrednuje procese u svrhu učinkovitog poučavanja i učenja.
- Nastavnikova je komunikacijska i pedagoška kompetencija u službi razvoja glazbenog potencijala učenika.
- Nastavnik stvara podržavajuće i suradničko okruženje za učenje.
- Profesionalni rast i razvoj nastavnika kroz reflektivnu pedagošku praksu i samovrednovanje.
- Nastavnik kao promicatelj umjetničke djelatnosti, suradnik i poveznik između škole, zajednice i društva⁴

S jasno postavljenim ciljem sam put treba jasno i znanstveno utemeljeno utvrditi.

U teorijsko-istraživački rad spada istraživanje na području povijesti i estetike te teorijskih spoznaja iz kolegija Oblici s primjenom ranije stečenih glazbeno-teorijskih znanja (harmonija, solfeggio, klavir). Praktični rad je primjena stečenog znanja u deskripciji istraživanja (seminarski radovi, izlaganja) te u drugom dijelu rada na pjesmi (ciklusu), odnosno u interpretaciji (priprema za izvođenje).

Muzikološki pristup razvidan je u okviru povijesnog konteksta, kao i estetskih značajki djela.

Analitičkim pristupom odredit ćemo vrstu, oblik, tonalitet, formalnu shemu, harmonijske progresije i funkcije, dijastematiku, teme.

Treba naglasiti da se u radu držimo originalnih tonaliteta jer se, nerijetko, pjesme transponiraju s obzirom na glas koji ih pjeva. Cijelo istraživanje temelji se na izdanju iz 1894./95.⁵ preuzetkog sa stranice www.imslp.org⁶.

Sve pjesme u radu prevedene su od strane autora rada prema njemačkom izvorniku. Pri notografiji, koje se također autorski rad, korišten je program Sibelius 7.

⁴ NOVAK, op.cit.

⁵ SCUBERT, Franz, Die schöne Müllerin, u: Mandyczewski, Eusebius (ed.), Franz Schubert's Werke, Serie XX: Sämtliche Lieder und Gesänge, No.433-452, Leipzig: Breitkopf & Härtel, 1894-95.

⁶ [http://imslp.org/wiki/Die_Sch%C3%B6ne_M%C3%BCllerin,_D.795_\(Schubert,_Franz\)](http://imslp.org/wiki/Die_Sch%C3%B6ne_M%C3%BCllerin,_D.795_(Schubert,_Franz)), 28.XII.2015.

III. PLAN RADA NA NASTAVNOJ JEDINICI

1) CILJ NASTAVNE JEDINICE:

- Spoznaja da su solo popijevka te ciklusi pjesama svojeg najznačajnijeg predstavnika dobili upravo u Schubertu, kojega su kasniji skladatelji uzimali kao uzor.
- Analitičkim pristupom odrediti vrstu, oblik, tonalitet, formalnu shemu, harmonijske progresije i funkcije, dijastematiku, teme u svrhu što bolje pripreme i razumijevanje građe.
- Objediniti spoznajne činjenice i analitiku u pisani rad.
- Pristupiti izvođenju djela u okviru naučenih činjenica.

2) ISHODI UČENJA (znanja, vještine, stavovi i vrijednosti)

- 1) uvid u formu i stil pjesme u 19 st.
- 2) utvrđivanje glazbeno-teorijskih spoznaja i znanja
- 3) analiza djela
- 4) deskripcija stečenih znanja i spoznaja u seminarskom radu i izlaganju
- 5) estetski i glazbeno-teorijski pristup djelu i vrednovanje djela samostalno i u suodnosu s drugim ciklusima

TAKSONOMSKA TABLICA⁷

DIMENZIJA ZNANJA	DIMENZIJA KOGNITIVNIH PROCESA					
	1. Zapamtiti	2. Razumjeti	3. Primijeniti	4. Analizirati	5. Vrednovati	6. Stvarati
A. ČINJENIČNO ZNANJE	Ishod 1					
B. KONCEPTUALNO ZNANJE		Ishod 2			Ishod 5	Ishod 4
C. PROCEDURALNO ZNANJE			Ishod 6	Ishod 3		
D. METAKOGNITIVNO ZNANJE						

RAZINE	CILJEVI (ishodi) UČENJA Značenje razine	KLJUČNI GLAGOLI <i>Opisuju aktivnost koju treba vježbati i mjeriti na svakoj razini.</i>
A.	ZAPAMTITI (Znanje)	<i>prepoznati, pokazati, pronaći, označiti, povezati, dopuniti, smjestiti, poredati, imenovati, navesti, nabrojati, reći tko, kada, gdje, zašto, koliko, definirati, citirati, ponoviti, opisati</i>

⁷ NIMAC, op.cit.

B.	RAZUMJETI (Shvaćanje)	<i>izraziti, ispričati/napisati svojim riječima, izvijestiti, opisati, sažeti, proširiti, preoblikovati, pretvoriti, prevesti, rastumačiti, objasniti, raspraviti, obrazložiti, dokazati, dati primjer, procijeniti, predvidjeti, razvrstati, smjestiti, izdvojiti, istaknuti, (aktivno) sudjelovati</i>
C.	PRIMIJENITI (Primjena)	<i>demonstrirati, dramaturgirati, pokazati (postupak), dokazati, provesti, izvoršiti, upotrijebiti, primijeniti, koristiti, prikazati (grafički), izvesti, prikazati u kratkim crtama, prilagoditi, promijeniti, dovršiti, otkriti, isplanirati, izabrati, napraviti, izračunati, procijeniti, napisati, razvrstati, svrstati, sastaviti</i>
D.	ANALIZIRATI (Analiza)	<i>rastaviti, raščlaniti, razdijeliti, pronaći, izdvojiti, istaknuti, prepoznati neizrečene pretpostavke, opravdati, protumačiti, objasniti, usporediti, razlikovati, suprotstaviti, komentirati, kritizirati, saopćiti, izvijestiti, raspraviti, razvrstati, svrstati, grupirati, rasporediti, poredati, organizirati, urediti, oblikovati, grafički prikazati, istražiti, provjeriti, preispitati, procijeniti, proračunati, odrediti važnost podataka, prekontrolirati, dovesti u vezu, pretpostaviti, razlikovati uzrok i posljedicu, odgovoriti "što ako?", zaključiti</i>
E.	VREDNOVATI (Prosudživanje)	<i>provjeriti, prosuditi (primjerenost zaključka), procijeniti, ocijeniti, izmjeriti, odrediti vrijednost, utvrditi, odmjeriti, vrednovati, usporediti, razlikovati, kritizirati, raspraviti, diskutirati, preispitati, dokazati, uvjeriti, obraniti stav, opravdati, poduprijeti, zastupati mišljenje, istražiti, odlučiti, izabrati mogućnost, odabrati, preporučiti, otkloniti, poredati (s obzirom na važnost), rangirati, stupnjevati, pretpostaviti, predvidjeti, zaključiti, reći zašto, izvesti</i>
F.	STVARATI (Sinteza)	<i>zamisliti, dizajnirati, razviti, stvoriti, izmisliti, smisliti, izumiti, konstruirati, kreirati, proizvesti, izazvati, formulirati (hipotezu), predvidjeti, prognozirati, prirediti, pripremiti, propisati, napraviti plan, skicirati, predložiti, objediniti, kombinirati, skupiti, sastaviti, sklopiti, spojiti, povezati, složiti, skladati, komponirati, sabrati, organizirati, preurediti, promijeniti, presložiti, preraditi, poboljšati, kompletirati, kompilirati, voditi, upraoljati, napisati, podnijeti, iznijeti, predočiti, postaviti (teoriju), poopćiti</i>

3. KORELACIJA (veze s drugim nastavnim predmetima)

Ovakav pristup može glavni predmet (Solo pjevanje) u konkretnom slučaju dovesti u korelaciju s kolegijima Oblici 19. st., Povijest glazbe, Estetika glazbe, Harmonija, Solfeggio, Komorna glazba.⁸

⁸ u slučaju da se izučava opera, svakako bi se u korelaciju mogli dovesti kolegiji Opera gluma, Studij opernih uloga, Scenski pokret i Dirigiranje.

IV. TEORIJSKO-ISTRAŽIVAČKI RAD

U ovom dijelu prikazat ćemo moguću izvedbu pisanog rada koji bi student trebao prezentirati na kolegijima Povijest glazbe i Oblici 19. stoljeća.

1. FRANZ SCHUBERT

Franz Schubert austrijski je skladatelj (Beč, 31. I. 1797 – Beč, 19. XI. 1828). Prvi je izraziti predstavnik romantizma u glazbi. Pokazavši veliku nadarenost već u ranoj životnoj dobi, glazbeno se obrazovao u zboru bečke dvorske kapele te privatnom podukom kod A. Salierija. Nekoliko godina bio je pomoćni učitelj na očevoj školi, a od 1817. djelovao je kao slobodni umjetnik bez stalnoga izvora prihoda, vodeći bohemski život, obilježen druženjima s prijateljima umjetnicima (tzv. schubertijade), ali i skučenim materijalnim prilikama. Komponirajući brzo, u kratko je vrijeme stvorio respektabilan opus. Premda se 1820-ih uspio afirmirati prije svega kao kompozitor solo pjesme, te su mu mnoga djela bila i tiskana, jedinu samostalnu autorsku koncertnu večer doživio je nekoliko mjeseci prije nego što je umro od sifilisa.

Schubert je, djelujući u Beču na zalasku razdoblja bečke klasike, baštinio bogatu tradiciju svojih prethodnika osvježivši ju romantičarskom senzibilnošću. Zato, premda mu je Beethoven bio nedostižnim uzorom, ideal pažljivo strukturirane formalne arhitektonike i naglašene dramatike u njegovu opusu ustupa mjesto izvornoj liričnosti i psihološkoj introvertiranosti. Najznačajnije su mu stilske inovacije na području harmonije: iznimna kreativnost u kontrastiranju dura i mola te u neuobičajenim harmonijskim sklopovima i modulacijama udaljila ga je od svrhovitosti klasične funkcionalne harmonije i približila shvaćanju harmonije kao boje. U skladu s tim, iskušavanje kolorističkih mogućnosti u središtu je Schubertova

cjelokupnoga stvaralaštva, dok njegova jednostavna i pjevna, nerijetko folklorom nadahnutu, melodija obiljem glazbenih ideja često nadrasta svoje formalne okvire.

Postavivši do tada gotovo marginalnu njemačku solo pjesmu (Lied) visoko na hijerarhiji glazbenih žanrova golemim opusom od njih šestotinjak, Schubert je značajno utjecao na svoje sljedbenike, skladatelje Lieda. Ostvarivši već s nepunih dvadesetak godina niz remek-djela, Schubertov skladateljski razvoj na polju Lieda očituje se u sadržajno-formalnom obogaćivanju strofnih, variranih strofnih i prokomponiranih pjesama, kao i u sofisticiranoj glazbenoj razradbi ugođaja pjesničkih tekstova promjenljive kvalitete, u čem je važna uloga glasovirske pratnje. Komponirao je dva jedinstvena ciklusa solo pjesama za bariton i glasovir, Lijepa mlinarica (Die schöne Müllerin, 1824) i Zimsko putovanje (Winterreise, 1827).

Mnogobrojni Schubertovi pokušaji skladanja glazbenoscenskih djela, uz iznimku scenske glazbe Rosamunde (1823), zbog osrednjih libreta, ali i nedostatka dramatskoga senzibiliteta, nisu urodili značajnijim plodovima.

Drugo je značajno područje Schubertova skladateljstva glazba za glasovir, gdje se istaknuo tipičnim romantičarskim »malim« žanrom glasovirske minijature (Impromptus, Glazbeni trenutci – Moments musicaux) te glasovirskim sonatama, među kojima posebno mjesto zauzimaju kasne sonate, odajući strukturnom složenošću uzor u Beethovenu, dok im vlastito obilježje daje za Schuberta tipična melankolična lirska kontemplativnost. Prožimanje s tradicijom bečke klasike pokazuje se važnim i za Schubertova komorna i simfonijska djela. Gudački kvartet u a-molu, Smrt i djevojka (Der Tod und das Mädchen, 1824) i glasovirski kvintet u A-duru, tzv. Kvintet pastrve (Forellenquintett, 1819), nazvani po istoimenim solo pjesmama kojih tematski materijal koriste, svjedoče o osobitoj intertekstualnosti. Među Schubertovih sedam dovršenih simfonija opsegom i sadržajnošću izdvaja se tzv. Velika simfonija u C-duru (1828), no dvostavačni simfonijski diptih, poznatiji kao Nedovršena simfonija u h-molu (1822), svojim specifično lirsko-tragičnim ugođajem ponešto je tipičnija za Schubertovo skladanje.⁹

⁹ <http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=54989>

2. O CIKLUSU

*Die schöne Müllerin*¹⁰ ciklus je pjesama skladatelja **Franza Schuberta** (Op. 24, D¹¹ 795), na riječi pjesnika **Willhelma Müllera**. Schubert, koji je umro u ranoj dobi od svega 32, sklada

Die schöne Müllerin sa samo oko 26 godina, kada nastaju i opera *Fierrabras* (D 796) te glazba za predstavu *Rosamunde* (D 797). Müllerova zbirka pjesama objavljena je 1820. godine, a većinu pjesama Schubert uglazbljuje 1823. godine negdje između svibnja i rujna. Ciklus je potom objavljen 1924. pod nazivom *Die schöne Müllerin, ein Zyklus von Liedern, gedichtet von Wilhelm Müller*.¹² Nije poznato jesu li se Schubert i Müller

osobno poznavali, no pouzdano se zna da obojica uživaju slavu u to doba, svaki na svom polju djelovanja.

Bilo je to vrijeme kada Schubert počinje pokazivati simptome, za što povjesničari vjeruju da je bio njegov uzrok smrti: sifilisa¹³. Osim toga, dok je Schubert rado izvodio na koncertima, a za života je već bio vrlo uspješan u količini i kvaliteti glazbe koja je pisao, imao je problema u upravljanju novcem koji je dobio od tih uspjeha. Tijekom tog bremenitog

razdoblja Schubert sklada ovaj ciklus pjesama. Ono što je možda utjecalo na njegov čežnju da napiše vlastiti ciklus pjesama njegovo je osobno divljenje nedavnom uspjehu Beethovenova ciklusa pjesama, *An die Ferne Geliebte*.

¹⁰ *Lijepa mlinarica*

¹¹ kataloška oznaka za Schubertova djela koju je po prvi put u cijelosti uspostavio austrijski muzikolog Otto Erich Deutch (1883.-1967.), prvi put objavljena 1951. u Engleskoj, a revidirana 1978. u Njemačkoj.

¹² *Lijepa mlinarica, ciklus pjesama na stihove Wilhelma Müllera* (prev. Ž. M.)

¹³ WINTER, Robert *Schubert*, New Grove Encyclopedia od Music and Musicians, 2. izd., Macmillan, London, 2001.

Glazbeni sadržaj, kao i napisan tekst, čine povezanu priču koja se može pratiti u cijelom ciklusu. U glazbi čujemo teme trčanja rijeke, lovačkog roga, kao i kombinacije skokova i koraka koji se ponavljaju tijekom ciklusa.

U jednoj od dnevničkih zapisa, Schubert je napisao: "Tuga izoštrava razumijevanje i jača dušu, dok se radost rijetko muči oko prošlog, i čini potonju bilo ženskastom ili frivolnom".

To je priča, pisana u *ich* formi^{14,15}, o mladom mlinaru koji odluči putovati i istražiti tok rječice, ali ubrzo nabasa na mlin, a u mlinu je lijepa mlinarova kći. Vrlo brzo, mladić se zaljubi u mladu mlinaricu, ali vidi da joj se lovac, odjeven u zelenu opravu (najdražu boju mlinarice), već udvara. Kako ona ne uzvraća ljubav, on pada u očaj i utapa se u rijeci.

Razvidno je da su likovi koji se javljaju u ovom ciklusu česti likovi romantičarske poezije: mladi mlinar, lijepa mlinarica i lovac. Uz te standardne likove dakako tu je i potok, čije brborenje kao podsjetnik sve vrijeme osjećamo u lijevoj ruci u pratnji klavira, te dva neživa objekta: mlin i lutnja, kao također tipizirane figure u poetici tog doba.¹⁶

Schubert u svoj ciklus uključuje 20 pjesama (od njih 25), izostavljajući prolog, epilog i još tri pjesme koje se nalaze izvorno u Müllerovoj zbirci (prema mišljenju nekih muzikologa, vrlo mudro). Ciklus *Die schöne Müllerin* svjetlo dana u tiskanom obliku ugledao je u 5 nejednakih dijelova, koji možemo podijeliti na pet fabularnih „činova“:

I. dolazak u mlin (pjesme od 1 do 4);

II. zaljubljanje (pjesme od 5 do 9);

III. kratki privid sreće (pjesme od 10 do 12);

IV. ljubomora i očaj (pjesme od 13 do 17);

V. razočaranost i smrt (pjesme od 18 do 20)¹⁷.

¹⁴ *knjiž. pripovijedanje u prvom licu, jedan od mogućih načina kazivanja u književnom djelu*, http://hjp.novi-liber.hr/index.php?show=search_by_id&id=fVtlXhc%253D, 27. XII. 2015.

¹⁵ „(...)važna razlika priča li pripovjedač priču u prvom ili u trećem licu, što je očito važno, jer izravno pripovijedanje u prvom licu sugerira neku subjektivnost, pa uloga pripovjedača kao da se namjerno želi ukloniti, dok pripovijedanje u trećem licu daje neki ton veće objektivnosti i, čini se, nužno uključuje pripovjedača.“ SOLAR, Milivoj *TEORIJA KNJIŽEVNOSTI*, str. 55, Školska knjiga, Zagreb, 1994.

¹⁶ Usp. RAYL, David C. *DIE SCHÖNE MÜLLERIN: THE CREATIVE GENIUS OF WILHELM MÜLLER AND FRANZ SCHUBERT*, Illinois Wesleyan University, Bloomington, Illinois, 1977.

¹⁷ RAYL, *Ibid.*

3. JEDINSTVO ZVUKA I ZNAČENJA

Kako navodi dr. Balić: „Tradicionalna veza (lirike) s glazbom uzeta je također kao polazište o jedinstvu zvuka i značenja kako bi osiguralo posebnu mogućnost »uživljavanja«, odnosno umjetničkog doživljaja zasnovanog na intuitivnom prepoznavanju smisla kojega nije moguće izraziti na drugi način.“¹⁸

Ako gledamo tekst, Müller koristi dvije bazične tehnike kojima naglašava jedinstvo i koherentnost unutar ciklusa.¹⁹ Prije svega, jedinstvo ciklusa očituje se u deskripciji međusobno povezanih događaja koji definiraju priču: drugo, pjesme, unutar ciklusa, međusobno su povezane tekstualnim ponavljanjem i tekstualnom interferencijom. Primjer za tu „linearnu povezanost“²⁰ možemo ilustrirati na suodnosu dviju pjesama:

U pjesmi *Wohin?* mlinar pita potok (t. 35-41):

„Ist das denn meine Straße? O Bächlein, sprich, wohin?“

(„Je li, onda, to moj put? O potočiću, reci mi, kamo?“)²¹

35 36 37 38

Ist das denn mei - ne Stra - sse? O Bäch - lein sprich wo -

39 40 41

hin? wo - hin? sprich wo - hin? du

Odgovor na ovo pitanje slijedi tek dvije pjesme kasnije u *Danksagung an den Bach* (t. 11-12):

¹⁸ BALIĆ, Vito *SKRIPTAIZ ELEMENATA OBLIKA 19. ST*, UMAS, Split, 2013.

¹⁹ RAYL, Ibid.

²⁰ RAYL, Ibid.

²¹ prev. Ž. M.

„Zur Müllerin hin, So lautet der Sinn.“

(„Za mlinaricu dolje, Tako glasi osjećaj.“)²²

Musical score for the vocal line and piano accompaniment. The vocal line is in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a 2/4 time signature. The piano accompaniment is in bass clef with a key signature of one sharp (F#) and a 2/4 time signature. The score consists of three measures, numbered 10, 11, and 12. The lyrics are: "meint? Zur Mül - le - rin hin, so lau - tet der Sinn." The piano accompaniment features a steady eighth-note pattern in the right hand and a simple bass line in the left hand.

Takvih linearnih korelacija je još nekoliko, no ovu dajemo kao primjer.

Sveprisutni „akter“ svakako je **potok**. Motiv potoka javlja se kroz cijeli ciklus i predstavlja ga figura šesnaestinki u pratnji. Takva figura u pratnji, u različitim oblicima, javlja se u više od polovice pjesama u ciklusu. Svoj prvi nastup ima u četverotaktnom uvodu (2+2) prve pjesme *Das Wandern* (I/t. 1-4):

Musical score for the piano introduction of 'Das Wandern'. The score is in bass clef with a key signature of two flats (Bb, Eb) and a 2/4 time signature. The tempo is marked 'Mässig geschwind'. The score consists of four measures, numbered 2, 3, and 4. The piano accompaniment features a steady eighth-note pattern in the right hand and a simple bass line in the left hand. The lyrics are: "1. Das".

iako mlinar „upoznaje“ potok tek u drugoj pjesmi *Wohin?* (t. 1-3):

Musical score for the piano introduction of 'Wohin?'. The score is in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a 2/4 time signature. The tempo is marked 'Mässig'. The score consists of three measures, numbered 2 and 3. The piano accompaniment features a steady eighth-note pattern in the right hand and a simple bass line in the left hand. The lyrics are: "Ich hört' ein Bäch - lein".

U trećoj pjesmi *Halt!* (III/t. 1-4) struja potoka pokreće mlinske kotače, a pratnja koja to oslikava primjereno je teška i masivna:

²² prev. Ž. M.

Mässig

1 2 3 4

Ponovno, u petoj pjesmi *Am Feierabend*, potok pokreće mlinska kola (V/t. 5-8):

5 6

Hätt ich tau - send Ar - me zu

7 8

Bez odgovora na pitanja mladog mlinara o lijepoj mlinarici, potok se mreška i žubori na svom putu u četvrtoj pjesmi *Danksagung an den Bach* (IV/t. 1-4):

Etwas langsam

1 2 3 4

War es

pp

te u šestoj *Der Neugierige* (VI/t. 23-26):

Sehr langsam

23 24 25 26

Bäch - lein mei-ner Li - be, wie bist du heut sostumm! Will

pp

U devetoj pjesmi *Des Müllers Blumen*, njegova se prisutnost osjeća, iako se spominje samo usput. Ovdje se figura iz šesnaestinskog pulsa modificira u *pitome*²³ osminke u 6/8 mjeri (IX/t. 7-10):

7 8 9 10

1. Am Bac_ viel klei - ne Blu - men stehn, aus hel - len blau - en Au - gen_ sehn; der_
 2. Dicht un - ter ih - rem Fen - ster - lein, da will_ ich pflan - zen die Blu - men ein; da_
 3. Und wenn sie tät_ die Äug - lein zu und schläft in sü - ßer, sü - ßer_ Ruh, dann

pp

Po prvi put zajedno, mladi par susrećemo u desetoj pjesmi *Tränenregen* i još jednom potok žubori u pozadini (X/t. 10-13):

10 11 12 13

sam - men hin - ab in den rie - sein - den Bach.
 Bil - de, bach ih - ren Au - gen a - lein.
 un - ter in sei - ne Tie - fe ziehn.

U jedanaestoj pjesmi *Mein!*, mlinar pripovijeda sve o prirodi svoje sreće: Prisutnost potoka ponovno je evidentna u brzim osminkama (XI/t. 1-5):

²³ RAYL, Ibid.

Mässig geschwind

2 3

4 5

U svom gnjevu, na prisutnost lovca, u petnaestoj pjesmi *Eifersucht und Stolz*, mlinar se ponovno okreće potoku koji sad divlje juri na svom putu slijedeći oluju (t. 1-5):

Geschwind

2 3 4 5

Wo - hin so schnell, so

U pretposljednjoj, devetnaestoj pjesmi *Der Müller und der Bach*, potok pokušava utješiti mlinara. Njegov um povezan je s potokom sve vrijeme ciklusa, nalazeći u njemu *mentora i prijatelja*²⁴ (XIX/t. 29-34):

²⁴ RAYL, Ibid.

29 30 31 32 33 34
 wenn sich die Lie - be dem Schmerz ent - ringt, ein Stern - lein, ein neu - es, am

Naposljedku, potok pjeva mladiću uspavanku, u dvadesetj, posljednjoj pjesmi *Des Baches Wiegenlied*, ljuljuškajući ga i štiteći daleko od svijeta²⁵. Ovdje su šesnaestinke nanovo zamijenjene osminkama koje opisuju nježno ljuljanje valova (XX/t. 1-3):

Mässig 1 2 3

Sve ove sugestije o vodi koja teče sigurno su izvedene iz *figuralnih zaliha* bečke klavirske tehnike ranog 19. st. (*zanatski rad*). Schubertova genijalnost ne leži u odabiru pratećih figura, već u njihovoj upotrebi kao imaginaciji koja se reflektuje široke raznolikosti likova i emocija.²⁶

Karakter **lovca** također pridonosi jedinstvu drugog dijela ciklusa. U petnaestoj pjesmi, *Die Jäger*, u svojoj troglasnoj strukturi u pratnji, Schubert slušatelju dočarava „limenastu sugestiju lovačkih rogova“²⁷ (XIV/t.1-4):

Geschwind 1 2 3 4
 1. Was

²⁵ RAYL, Ibid.

²⁶ RAYL, Ibid.

²⁷ MOORE, Gerald *THE SCHUBERT SONG CYCLES, WITH THOUGHTS ON PERFORMANCE*, Hamish Hamilton, Ltd., London, 1975. str. 45.

Na polovici petnaeste pjesme, *Eifersucht und Stolz*, lovački rog ponovno se javlja u pratnji na spomen lovca koji se vraća iz hajke (XV/t. 34-45):

34 35 36 37 38 39

Stra - ße sehn? Wenn von dem Fang der Jä ger lu - stig zieht nach Haus,

40 41 42 43 44 45

da steckt kein sitt - sam Kind den Kopf zum Fen - ster 'naus, wenn von dem Fang der Jä - ger

Treće povežno sredstvo je **zelena boja**, koja se kao motiv provlači kroz drugi dio ciklusa. S obzirom da je to najdraža mlinaričina boja, mladi mlinar poklanja joj zelenu vrpču sa svoje lutnje (simbola njegove vječne ljubavi)²⁸. No, zelena je i lovčeva boja te stoga postaje bojom mlinarove nesreće i kobnog udesa. Šesnaesta i sedamnaesta pjesma, *Die liebe Farbe* i *Die böse Farbe*, ako tako smijemo reći, lice su i naličje jedne te iste medalje. Povezane istoimenim tonalitetima (h mol/H dur) te sugestijom tempa u kojoj je *Die böse Farbe* (e=69) dvostruko brža od *Die liebe Farbe* (q=69).²⁹ Mlinar stalno u pjesmi *Die liebe Farbe* ponavlja: *Moja dragana voli zeleno toliko*, a u pratnji klavira repetirani fisevi (koji se ponavljaju čak 536 puta tijekom pjesme), ne teško, već meko i neumoljivo ponavljaju: *Smrt, smrt smrt!*³⁰ (XVI/t.1-3):

²⁸ RAYL, Ibid.

²⁹ MOORE, Ibid.

³⁰ Zelenu boju svakako treba promatrati i u okviru simboličkih tumačenja. Iako zelena označava proljeće, život npr. sanjati da si odjeven u zelenu boju predskazivalo je bolest ili smrt.

Etwas langsam

U idućoj pjesmi, *Die böse Farbe*, u sredini, na spomen lovačkog roga, pojavljuje se ponovno tekstura u „poziva roga“ u troglasju. U pjevačkoj linij opet se javlja repetirani ton fis (fis1), kao i u prethodnoj pjesmi simbolizirajući zelenu boju, a zapravo evocirajući smrt (XVII/t. 43-45):

Vrhunac Schubertove arificijelnosti događa se u posljednjoj pjesmi, *Die Baches Wiegenlied*, koji je odličan primjer delikatnog balansa i psihološkog smisla. Umješno kombinira figuru u osminkama, koja predstavlja ljuļuškanje valova, pedal u odnosu T-D sugerira mrski zvuk lovačkog roga, dok repetirana dominanta u liniji pjevača opet evocira zelenu boju i smrt.

Tragom toga već iz odabira tonaliteta, kao što smo ranije vidjeli, odnos durskih i molskih rodova, registar, dinamika i tempa u korelaciji je postignuću željenog ugođaja.

Jedinstvo ciklusa očituje se u deskripciji međusobno povezanih događaja koji definiraju priču. Drugo, pjesme, unutar ciklusa, međusobno su povezane tekstualnim ponavljanjem i tekstualnom interferencijom.

U glazbenom smislu, ako promotrimo ukupni raspored tonaliteta, opća poveznica ciklusa se ne može uspostaviti, međutim odnosi nekih pjesma u korelaciji su kako po motivima u

građi, tako u tonalitetima. Npr. pitanje koje je postavljeno u jednoj pjesmi realizira se u duru, dok je odgovor u nekoj idućoj pjesmi u istoimenom molu. Jednako tako određeni tonovi i fraze imaju simboličku vrijednost kao npr ton fis predstavlja zelenu vrpču i zelenu boju te se na spomen te boje uvijek i nanovo pojavljuje taj ton, čak ako zvuči disonantno i nije dio akoričkog.

Genij Schuberta ne raspoznaje se u *zanatskom* odabiru teksture u pratnji, već njenom interferencijom s tekstom i značenjem.

Gradeći tonalnos na folkloru sjevernjačkih naroda, Schubert se majstorski služi uklapanjem folklornog i nacionalnog te ujedno opčaranošću prirodom, lutanjima i romantičnim ugođajem.

4. RASPORED PJESAMA, TEMPA I TONALITETA

BROJ	NASLOV	OZNAKA TEMPA ³¹	TONALITET
1.	Das Wandern	Mäßig geschwind	B dur
2.	Wohin?	Mäßig	G dur
3.	Halt!	Nicht zu geschwind	C dur
4.	Danksagung an den Bach	Etwas langsam	G dur
5.	Am Feierabend	Ziemlich geschwind	a mol
6.	Der Neugierige	Langsam	H dur
7.	Ungeduld	Etwas geschwind	A dur
8.	Morgengruss	Mäßig	C dur
9.	Des Müllers Blumen	Mäßig	A dur
10.	Tränenregen	Ziemlich langsam	A dur
11.	Mein!	Mäßig geschwind	D dur
12.	Pause	Ziemlich geschwind	B dur
13.	Mit dem grünen Lautenbande	Mäßig	B dur
14.	Der Jäger	Geschwind	c mol
15.	Eifersucht und Stolz	Geschwind	g mol
16.	Die liebe Farbe	Etwas langsam	h mol
17.	Die böse Farbe	Ziemlich geschwind	H dur/h mol
18.	Trockne Blumen	Ziemlich langsam	e mol
19.	Der Müller und der Bach	Mäßig	g mol
20.	Des Baches Wiegenlied	Mäßig	E dur

Ako promotrimo raspored tonaliteta prema pjesmama, ciklus i nema neku zajedničku poveznicu, osim, kako tvrde neki muzikolozi, prve i zadnje pjesme čiji tonaliteti čine tritonus te time pojačavaju psihološku napetost cijelog ciklusa. Nasuprot tome, neke pjesme unutar ciklusa stavljene su u međusobni tonalni, metrički te dinamički suodnos, kako smo vidjeli i u prethodnom poglavlju.

³¹ Mäßig (njem.)= umjereno; geschwind (njem.)= brzo; etwas (njem.)=nešto; langsam (njem.)= sporije; ziemlich (njem.)= prilično; prev. Ž. M.

5. ANALIZA PJESAMA

1. DAS WANDERN

LUTANJE

A) TEKST - W. Müller

Das Wandern ist des Müllers Lust, Das Wandern! Das muß ein schlechter Müller sein, Dem niemals fiel das Wandern ein, Das Wandern. ³²	Lutanje je mlinarova radost, Lutanje! Čovjek nije baš mlinar, Ako ne misliti na lutanja, Na lutanja! ³³
Vom Wasser haben wir's gelernt, Vom Wasser! Das hat nicht Rast bei Tag und Nacht, Ist stets auf Wanderschaft bedacht, Das Wasser.	Naučismo to iz vode, Iz vode! On ne odmara ni danu ni noću, I samo misli o lutanju , Vode!
Das sehn wir auch den Rädern ab, Den Rädern! Die gar nicht gerne stille stehn, Die sich mein Tag nicht müde drehn, Die Räder.	Također ga vidjesmo u mlinskom kotaču, U mlinskom kotaču! On radije ne stoji poput svih, i neumorno okreće cijeli dan , mlinski kotač!
Die Steine selbst, so schwer sie sind, Die Steine! Sie tanzen mit den muntern Reihn Und wollen gar noch schneller sein, Die Steine.	Čak i žrvnji, teški kao što jesu, Žrvnji! Sudjeluju u veselom plesu. I ići bi brže htjeli, da mogu, Žrvnji!
O Wandern, Wandern, meine Lust, O Wandern! Herr Meister und Frau Meisterin, Laßt mich in Frieden weiterzieh Und wandern.	O lutanja, lutanja, moja su strast, O lutanja! Majstore i gospodarice mlinari, Daj mi svoj pristanak da u miru odem, I lutam!

B) STROFNA PJESMA

C) OSNOVNI TONALITET - B dur

D) OBLIK - trodijelni A+B+A*

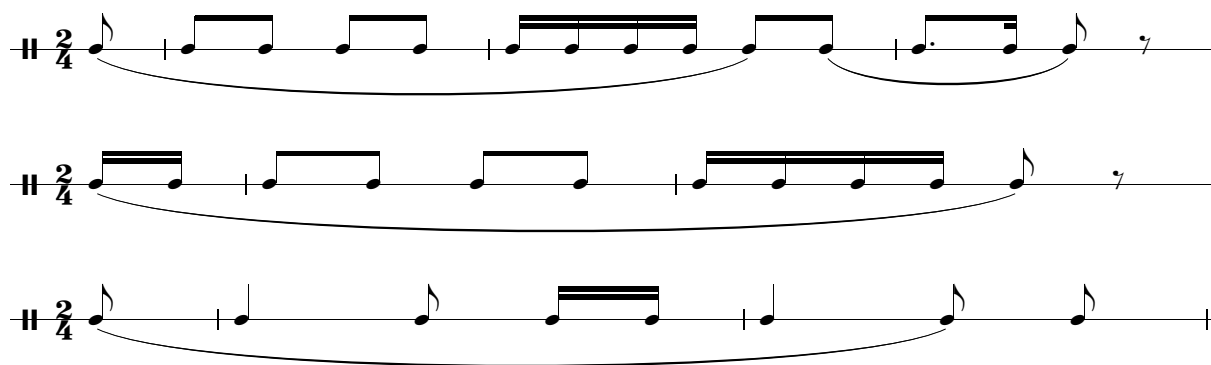
³² tekstovi pjesma originala na njemačkom preuzeti su sa stranice
http://www.gopera.com/lieder/translations/schubert_795.pdf, 16. I. 2016.

³³ sve pjesme u ovom radu preveo je Žan Morović

Principi oblikovanja	Taktovi	organizacija	Tonaliteti
Uvod	1-4	2+2 (doslovno ponavljanje)	B-F I-V-I-V-I
A	5-12	4+4	B→F
B	13-20	sekventni niz od dva dvotakta 2+2, dva istovijetna dvotakta 2+2	g→F→B
A*	da capo al Fine	2+2 (doslovno ponavljanje)	I-V-I-V

E) Ostinatni šesnaestinski puls, koji oponaša potok, proteže se u klavirskoj pratnji tijekom cijele pjesme. Tijekom uvoda, A te A* dijela čine ga rastvorbe akorada, dok u B dijelu na početku u dvije dvotaktne sekventne rečenice šesnaestinski ostinatni puls realizira se u desnoj ruci u oktavnim skokovima, dok u lijevoj ruci linija iz ostinatnog osminkog oktavnog pulsa prelazi u postepen pomak čineći u prvom dvotaktu Dm., a u drugom dvotaktu Dv.

F) DIASTEMATSKA OSNOVA

G) TEMA

2. WOHN? KAMO?

A) TEKST - W. Müller

Ich hört' ein Bächlein rauschen Wohl aus dem Felsenquell, Hinab zum Tale rauschen So frisch und wunderhell.	Čuh potočić gdje žubori Od svog izvora u stijeni, Pjenušajuć' se dolje u dolinu Tako čist i začuđujuće svijetao.
Ich weiß nicht, wie mir wurde, Nicht, wer den Rat mir gab, Ich mußte auch hinunter Mit meinem Wanderstab.	Ne znam što me snašlo, Niti savjet tko mi dade, Samo morah ići dolje s njim , Noseći svoj štap.
Hinunter und immer weiter Und immer dem Bache nach, Und immer frischer rauschte Und immer heller der Bach.	Nizbrdo i sve dalje, I uvijek slijedeći potok, I uvijek pjenušavo žustriji, I uvijek jasniji od potoka.
Ist das denn meine Straße? O Bächlein, sprich, wohin? Du hast mit deinem Rauschen Mir ganz berauscht den Sinn.	Je li, onda, to moj put? O potočiću , reci mi, kamo? U potpunosti si me osvojio Svojim tokom.
Was sag ich denn vom Rauschen? Das kann kein Rauschen sein: Es singen wohl die Nixen Tief unten ihren Reihn.	Što mogu reći o tvom žuboru? To ne može biti običan zvuk. To mora biti da Niksije ³⁴ pjevaju Duboko pod njihovom strujom.
Laß singen, Gesell, laß rauschen Und wandre fröhlich nach! Es gehn ja Mühlenräder In jedem klaren Bach.	Pjevajte o, kalfe, žuborite, I lutajte radosno. Postoji mlinski kotač koji se pokreće U svakom čistom potoku.

B) STROFNA VARIRANA

C) OSNOVNI TONALITET - G dur

D) OBLIK - trodijelni A+B+A

³⁴ slatkovodne nimfe

Principi oblikovanja	Taktovi	organizacija	Tonaliteti
Uvod	1-2	1+1 pedal na tonici	G
A	2-34	4+4+2+2+4+4+2+2+4	G→DD_{II}→a→D_{II}→G→D_{VI}→D_V→D
B	35-53	2+2+2+2+2+6+4 vanjsko proširenje (modulativni dio)	E→a→e→D
A	53-81	4+4+4+4+4+8 vanjsko proširenje (CODA)	G→D_{VI}→D_V→D→G

E) Ostinatni šesnaestinski puls, koji oponaša potok, proteže se u klavirskoj pratnji tijekom cijele pjesme. U lijevoj ruci pedal je na tonici u donjem glasu dok je gornji glas sikopirano prevezan kroz 10 taktova. u modulativnom dijelu u pratnji u leijvoj ruci oktavni skokovi kroz 4 takta nakon čega se vraćaju u fakturu s početka. Jedinica gradnje je četverotakt s manjim odstupanjima.

F) DIASTEMATSKA OSNOVA

The image shows five staves of musical notation in 2/4 time. Each staff contains a sequence of notes with slurs and rests, illustrating the diastematska osnova concept. The notes are arranged in a way that shows the relationship between different intervals and how they are used to create a melodic line.

G) TEME

The image shows a single staff of musical notation in 2/4 time with a key signature of one sharp (F#). The melody is marked with numbers 3, 4, 5, and 6, indicating specific measures or phrases. The notes are arranged in a way that shows the relationship between different intervals and how they are used to create a melodic line.

3. HALT! STANI!

A) TEKST

Eine Mühle seh ich blinken Aus den Erlen heraus, Durch Rauschen und Singen Bricht Rädergebraus. Ei willkommen, ei willkommen, Süßer Mühlengesang! Und das Haus, wie so traulich! Und die Fenster, wie blank! Und die Sonne, wie helle Vom Himmel sie scheint! Ei, Bächlein, liebes Bächlein, War es also gemeint?	Vidim mlin gdje svjetluca Među johama³⁵, Kroz žubor i pjevanje Prodire šum kotača . Ah dobrodošli, ah dobrodošli, Slatka pjesma je mlina! A kuća, kako je udobna! I prozori, kako sjajni! A sunce, kako jarko Sa nebesa sjaji! Ah potočiću, dragi potočiću, Je li ovo namijenjeno meni?

B) PROKOMPONIRANA

C) OSNOVNI TONALITET - C dur

D) OBLIK - trodijelni A+B+A

Principi oblikovanja	Taktovi	organizacija	Tonaliteti
Uvod	1-11	4+4+2	C→D _D →g→D→D _{VI} →VI→IV→V
A	11-22	4+2+2+2+1	C→D _{VI} →VI→D _{IV} →IV→D _{II} →II→V→I
B	23-37	4+4+2+2	G→D→G→D→G→d C: II→C
A'	37-60	4+4+4+4+4 vanjsko proširenje	C→F→d→ii ^o →vii ^o 7→G→iv→I

E) Klavirski uvod nagoviješta sve harmonijske pokrete kasnije realizirane u pjesmi. Prvi dio završava plagalnom kadencom. Drugi dio nastavlja u G duru do dijatonske modulacije iz V u G → II u C. Treći dio varirani je prvi i sastoji se od dvije osmerotaktne rečenice(4+4) s

³⁵ vrsta breze

vanjskim proširenjem od 4 takta koji započinje dominantnim nonakordom na pedalu tonike s malom nonom. A što po osjećaju spada u c-mol, no ipak na kraju čujemo C dur kao mlinarov motiv.

F) DIASTEMATSKA OSNOVA

Three staves of musical notation in 6/8 time. The first staff contains a sequence of eighth notes: G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4, followed by a quarter rest, then G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4, and a quarter rest. The second staff contains a sequence of eighth notes: G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4, followed by two eighth rests, then G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4, and a quarter rest. The third staff contains a quarter note G4, followed by a half note G4, then a half note G4, and a quarter rest.

G) TEME

Three staves of musical notation in 6/8 time, labeled with measure numbers. The first staff starts at measure 11 and ends at measure 15. The second staff starts at measure 23 and ends at measure 26. The third staff starts at measure 37 and ends at measure 41. The melody consists of eighth and quarter notes.

4. DANKSAGUNG AN DEN BACH ZAHVALNICA NA POTOKU

A) TEKST

War es also gemeint, Mein rauschender Freund? Dein Singen, dein Klingen, War es also gemeint? Zur Müllerin hin! So lautet der Sinn. Gelt, hab' ich's verstanden? Zur Müllerin hin! Hat sie dich geschickt? Oder hast mich berückt? Das möcht ich noch wissen, Ob sie dich geschickt. Nun wie's auch mag sein, Ich gebe mich drein: Was ich such, hab ich funden, Wie's immer mag sein. Nach Arbeit ich frug, Nun hab ich genug Für die Hände, fürs Herze Vollauf genug!	Je li ovo namijenjeno meni, Moj mjehurićasti prijatelju? Tvoje pjevanje, tvoja zvonjava, Je li ovo namijenjeno meni? Za mlinaricu dolje, Tako glasi osjećaj. Pravo? Jesam li te razumio? Za mlinarovu kći! Je li te ona poslala meni? Ili si me sam očarao? Volio bih znati , Je li te ona poslala meni? Bez obzira što god se dogodilo, Ja sam odlučio. Ono što sam tražio našao sam, Što god se dogodilo. Tražih nakon posla, Sada imam dovoljno , Za ruke, za srce, Imam i više no što treba!

B) STROFNA VARIRANA

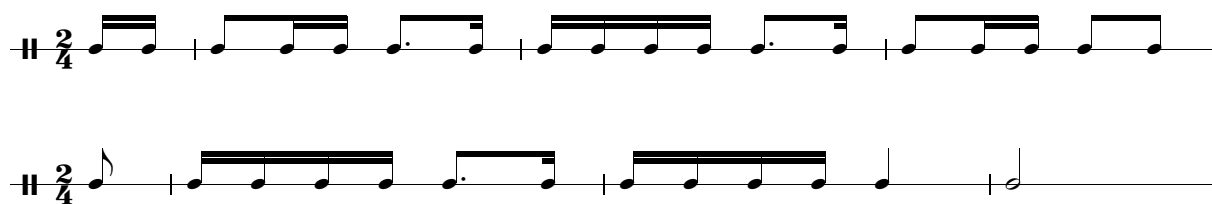
C) OSNOVNI TONALITET - G dur

D) OBLIK - trodijelni A+B+A

Principi oblikovanja	Taktovi	organizacija	Tonaliteti
Uvod	1-4	2+2	G
A	4-21	7+(2+1+2+2)+2+2	G→DD→D→iv→D _{ii} →ii→V→
B	2-31		g→bIII→V→G→E
A'	32-41	7+4	G

E) Nakon dvostrukog dvotaknog uvoda nastupa sedmerotaktna fraza. Druga strofa pjesme smešta se u taktovima od 10 do 18, raspoređujući se u 2+1+2+2 takta. U 11 taktu progresija A→D→G→C, sekventno se ponavlja u taktovima 14 i 15 za kvintu dolje E→a→D→G. U taktu 22 dolazi do promjene u istoimeni mol u okviru kojega nastupa treća strofa. Nakon povratka u istoimeni dur usljeđuje još jedna četverotaktna rečenica. U taktu 32 ponavlja se sedmerotaktna fraza iz prvog dijela te 4 takta iz uvoda kao vanjsko proširenje.

F) DIASTEMATSKA OSNOVA

G) TEME

5. AM FEIERABEND NAKON POSLA

A) TEKST

Hätt ich tausend Arme zu rühren! Könnt ich brausend Die Räder führen Könnt ich wehen Durch alle Haine! Könnt ich drehen Alle Steine! Daß die schöne Müllerin Merkte meinen treuen Sinn! Ach, wie ist mein Arm so schwach! Was ich hebe, was ich trage, Was ich schneide, was ich schlage, Jeder Knappe tut mir's nach. Und da sitz ich in der großen Runde, In der stillen kühlen Feierstunde, Und der Meister spricht zu allen: Euer Werk hat mir gefallen; Und das liebe Mädchen sagt Allen eine gute Nacht.	Da sam imao tisuću Ruku za pomaknuti! Mogao sam voziti Kotače s rikom! Mogao sam odsvirati Kroza sve šumarke! Mogao sam prevrnuti Sve stijene! Da mlinarova kći Može spoznati moje istinske osjećaje! Oh , kako slabe su mi ruke! Ono što podižem, sve što nosim, Ono što režem, sve što sam čekićam, Svaki čovjek može učiniti bolje. I tamo sjedah među svim ostalima U mirnom, hladnom vremenu odmora, I gospodar govori svima: Zadovoljan sam vašim radom, A lijepa djevojka reče Laku noć svima .

B) STROFNA VARIRANA

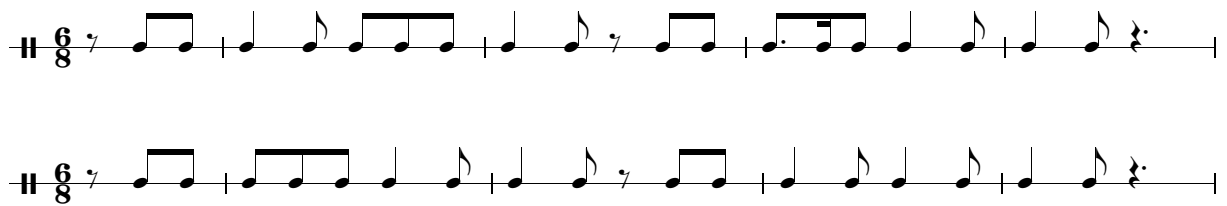
C) OSNOVNI TONALITET - a mol

D) OBLIK - trodijelni A+B+A

Principi oblikovanja	Taktovi	organizacija	Tonaliteti
Uvod	1-7	2+2+3	a →II→DD→D
A	8-25	4+4+2+2+4	a →E→a→E→H→A→E→A→a
B	26-59	4+4+2+2+3+1+2+1+10 (most)	a →G→C→ii→C→d→F→N ⁶ →D _{IV} → a
A'	59-78	4+4+4+5	a →E→a→E→H→A→E→A→a
CODA	78-89	3+1+3+2+2	a

E) Nakon dva dvotakta homofonog uvoda i još dva takta pasaža, započinje prvi dio u osnovnom tonalitetu koji se transformira u istoimeni dur. Pred drugi dio povratak je u osnovni a mol te modulacija u d mol, nakon kojega slijedi most u F duru te preko napuljskog sekstakorda povratak u a mol. Treći dio istovjetan je prvom dijelu, nakon kojega slijedi vanjsko proširenje kao potvrda osnovnog tonaliteta.

F) DIASTEMATSKA OSNOVA

G) TEMA

6. DER NEUGIERIGE ZNATIŽELJNIK

A) TEKST

Ich frage keine Blume, Ich frage keinen Stern, Sie können mir alle nicht sagen, Was ich erfähr so gern. Ich bin ja auch kein Gärtner, Die Sterne stehn zu hoch; Mein Bächlein will ich fragen, Ob mich mein Herz belog. O Bächlein meiner Liebe, Wie bist du heut so stumm? Will ja nur eines wissen, Ein Wörtchen um und um. Ja heißt das eine Wörtchen, Das andre heißet Nein, Die beiden Wörtchen Schließen die ganze Welt mir ein. O Bächlein meiner Liebe, Was bist du wunderbarlich! Will's ja nicht weitersagen, Sag, Bächlein, liebt sie mich?	Ne pitam nikakav cvijet, Ne pitam nikakvu zvijezdu, Nitko od njih ne može reći Ono što bih volio znati toliko. Nisam vrtlar, Zvijezde su previše daleko iznad; Pitat ću moj potočić, Ako me je srce prevario. Oh, potočiću moje ljubavi, Zašto si danas tako nijem? Ja samo želim znati jednu stvar, Jednu riječ, ili ili. DA, je jedna riječ, Druga riječ je NE Te dvije riječi zajedno Čine sav moj svijet. Oh, potočiću moje ljubavi, Kako si čudan! Ako dalje ništa reći nećeš, Reci mi, potočiću , ona dal' voli me?

B) PROKOMPONIRANA

C) OSNOVNI TONALITET - H dur

D) OBLIK - trodijelni reprizni oblik A+B+C+B'+CODA

Principi oblikovanja	Taktovi	organizacija	Tonaliteti
Uvod	1-4		H
A	5-20	4+4+4+4	H→Fis
B	21-32	4+4+2	H→h→H
C	32-41	3+3+3	Fis→N ⁶ →G→h:VI→H:V →V ⁷
B'	42-52	4+4+2	H→h→H

CODA	52-54	4	H

E) Nakon 4 takta uvoda, slijede dvije rečenice koje čine periodu rečenice te moduliraju u dominantni Fis dur. Slijedi promjena metra, kao i tempa. Iz H dura mutacija je u istoimeni mol te opet povratak u osnovni tonalitet. Ovaj dio svojevrsni je oblik parlando pjevanja. Slijedi enharmonijska modulacija u G dur, gdje ga čujemo kao N⁶ iz prethodnog Fis dura. slijedi modulacija preko h mola u osnovni tonalitet H dur. Nakon reprize variranog B dijela, slijedi vanjsko proširenje kao CODA od 3 takta.

F) DIASTEMATSKA OSNOVA

The musical notation for 'DIASTEMATSKA OSNOVA' consists of four staves. The first two staves are in 2/4 time, and the last two are in 3/4 time. The notation includes various rhythmic values such as quarter notes, eighth notes, and rests, with some patterns repeated or grouped.

G) TEMA

The musical notation for 'TEMA' shows a melodic line across three staves in 2/4 time. The key signature has three sharps (F#, C#, G#). The melody is marked with measure numbers 4 through 25. It features various rhythmic patterns, including eighth and sixteenth notes, and rests. A triplet of eighth notes is indicated at measure 25.

7. UNGEDULD NESTRPLJENJE

A) TEKST

Ich schnitt es gern in alle Rinden ein, Ich grüb es gern in jeden Kieselstein, Ich möcht es sä'n auf jedes frische Beet Mit Kressensamen, der es schnell verrät, Auf jeden weißen Zettel möcht ich's schreiben: Dein ist mein Herz und soll es ewig bleiben. Ich möcht mir ziehen einen jungen Star, Bis daß er spräch die Worte rein und klar, Bis er sie spräch mit meines Mundes Klang, Mit meines Herzens vollem, heißem Drang; Dann säng er hell durch ihre Fensterscheiben: Dein ist mein Herz und soll es ewig bleiben. Den Morgenwinden möcht ich's hauchen ein, Ich möcht es säuseln durch den regen Hain; Oh, leuchtet' es aus jedem Blumenstern! Trüg es der Duft zu ihr von nah und fern! Ihr Wogen, könnt ihr nichts als Räder treiben? Dein ist mein Herz und soll es ewig bleiben. Ich meint, es müßt in meinen Augen stehn, Auf meinen Wangen müßt man's brennen sehn, Zu lesen wär's auf meinem stummen Mund, Ein jeder Atemzug gäb's laut ihr kund, Und sie merkt nichts von all dem bangen Treiben: Dein ist mein Herz und soll es ewig bleiben	Volio bih da ga urezati u koru svakog stabla, Ja bih ga ugravirati na svaki kamenčić, Ja bih ga sijao u svakom novo obrađenom polju, Sjemenom kresa³⁶ koje će se pokazati vrlo brzo, Ja bih to rado napisao na svaki prazan list papira: Moje srce je tvoje i zauvijek će ostati tako. Želio bih podići mladu zvijezdu, Da jasno i razgovijetno govoriti riječi, Tako da će govoriti zvukom moga glasa, Svim srcem mojim punim čežnje; Onda bi ona pjevala kroza prozore njene: Moje srce je tvoje i zauvijek će ostat tako. Volio bih to dahnuti u jutarnjim povjetarac, Volio bih to šapnuti kroz kišni gaj; Oh, kad bi samo mogao sjati iz svakog zvjezdastog cvijeta! Noseći joj miris, mogao bih, i blizu i daleko! Vi valovi, možete li samo gurnuti kotače? Moje srce je tvoje i zauvijek će ostati tako. Zakleo bih se da mora stajati u mojim očima, Svatko je mogao vidjeti da gori na mojim obrazima, Svatko može pročitati na mojim nijemim usnama, Svaki dah proglašava ga glasno, A ona ni ne primjećuje moju tjeskobnu čežnju: Moje srce je tvoje i zauvijek će ostati tako.

B) STROFNA

C) OSNOVNI TONALITET - A dur

D) OBLIK - dvodijelni oblik A+B

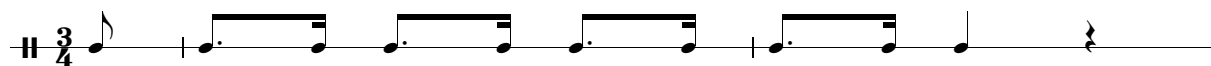
Principi	Taktovi	organizacija	Tonaliteti

³⁶ kres ili grbica, jednogodišnja biljka nalik djetelini

oblikovanja			
Uvod	1-8	8	A → V → ii/IV → V ⁷ → IV → ii → V
A	9-18	2+2+2+2+2	A → ii → V → vi → ii
B	19-26/27		E → A

E) Pjesma započinje s osam taktova uvoda u kojima se nagoviještaju svi modulativni pomaci u pjesmi. Slijedi prvi dio od 10 taktova u kojima se ističu sekundarne dominante i njihove privremene realizacije. Drugi dio možemo shvatiti i kao vanjsko proširenje pred vraćanje na početak zbog melodije u pratnji u lijevoj ruci koja ima temu uvoda.

F) DIASTEMATSKA OSNOVA

G) TEME

8. MORGENGRUSS JUTARNJI POZDRAV

A) TEKST

Guten Morgen, schöne Müllerin! Wo steckst du gleich das Köpfchen hin, Als wär dir was geschehen? Verdrießt dich denn mein Gruß so schwer? Verstört dich denn mein Blick so sehr? So muß ich wieder gehen. O laß mich nur von ferne stehn, Nach deinem lieben Fenster sehn, Von ferne, ganz von ferne! Du blondes Köpfchen, komm hervor! Hervor aus eurem runden Tor, Ihr blauen Morgensterne! Ihr schlummertrunknen Äugelein, Ihr taubetrübten Blümelein, Was scheuet ihr die Sonne? Hat es die Nacht so gut gemeint, Daß ihr euch schließt und bückt und weint Nach ihrer stillen Wonne? Nun schüttelt ab der Träume Flor Und hebt euch frisch und frei empor In Gottes hellen Morgen! Die Lerche wirbelt in der Luft, Und aus dem tiefen Herzen ruft Die Liebe Leid und Sorgen.	Dobro jutro, lijepa mlinarice! Zašto brzo pognu glavu, Kao da ste nešto uzrujalo? Zar ti se moj pozdrav ne sviđa toliko? Zar te moj pogled uzrujao toliko? Tad ću morat ponovno poč. No, dozvoli mi samo da stojim izdaleka I gledam prema tvom dragom prozoru Iz daljine, sasvim iz daljine! Samo izađi, plavokosa glavice! Izađi na svoja vrata pod lukom, Ti plava jutarnja zvijezdo! Tvoje sanjive oči, Tvoju slatku rascvjetanost prigušenu rosom, Zašto skrivaš od sunca? Zar noć ti toliko odgovara, Da se zatvoriš i drijemaš i plačeš Nakon njena tiha oduševljenja? Sada otresi veo snova I podigni se svježja i slobodna U Božjem svijetlu jutru! Ševe kruže na nebu I pjevaju iz dubine srca svog Patnje i brige ljubavi.

B) STROFNA

C) OSNOVNI TONALITET - C dur

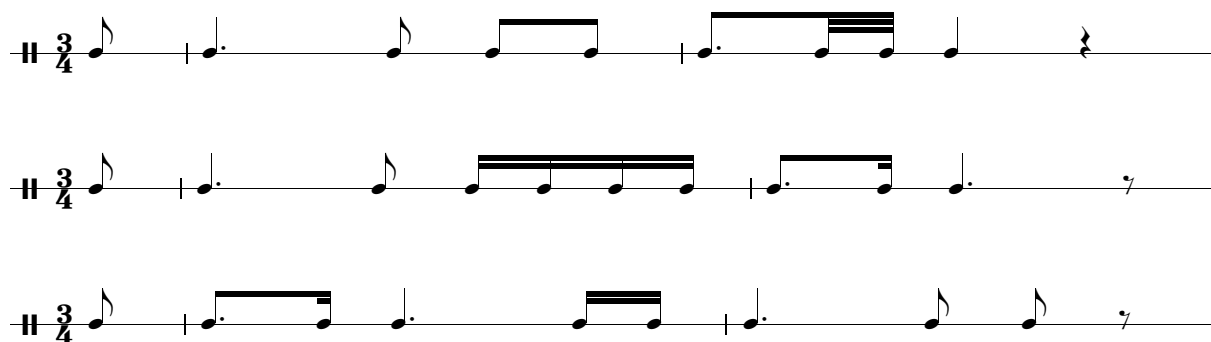
D) OBLIK - trodijelni oblik A+B+A

Principi oblikovanja	Taktovi	organizacija	Tonaliteti

Uvod	1-4	1+1+1+1	C
A	4-10	2+2+2	C→V→I ⁶ →II ⁶ →V ⁷
B	11-15	2+2	d→f→V→C
A	15-23	2+4+2	C

E) nakon četiri takta uvoda slijedi šest taktova prve teme. Nakon kromatske modulacije slijedi dvije dvotaktne modulativne sekvence. u basu čujemo *lamentirajući bas*. Slijedi pojednostavljeno ponavljanje početnog dijela.

F) DIASTEMATSKA OSNOVA

G) TEME

9. DES MÜLLERS BLUMEN MLINAREVO CVIJEĆE

A) TEKST

Am Bach viel kleine Blumen stehn, Aus hellen blauen Augen sehn; Der Bach, der ist des Müllers Freund, Und hellblau Liebchens Auge scheint, Drum sind es meine Blumen. Dicht unter ihrem Fensterlein, Da will ich pflanzen die Blumen ein, Da ruft ihr zu, wenn alles schweigt, Wenn sich ihr Haupt zum Schlummer neigt, Ihr wißt ja, was ich meine. Und wenn sie tät die Äuglein zu Und schläft in süßer, süßer Ruh, Dann lispelt als ein Traumgesicht Ihr zu: Vergiß, vergiß mein nicht! Das ist es, was ich meine. Und schließt sie früh die Laden auf, Dann schaut mit Liebesblick hinauf: Der Tau in euren Äugelein, Das sollen meine Tränen sein, Die will ich auf euch weinen.	Mnogo cvjetića na rubu potoka stoji, Gledajući jasnim plavim očima; Potok je mlinarev prijatelj, I moje drage oči sjaje svijetlo plavo, Dakle, oni su moje cvijeće. Pravo pod njezinim prozorčićem Želim posaditi cvijeće, Da se obratiti njoj, kada je sve tiho, Kad ona privija glavu na počinak, Naravno, znate na što mislim. A kad zaklopi oči I spava u slatkom, slatkom miru, Tada šapnite joj kao da je u snu: Ne zaboravi, nemoj me zaboraviti! To je ono na što mislim. A kad otvori kapke rano, Tad potražite je s ljupkošću: Rosa u tvojim očima, To će biti moje suze, To ću plakati za tebe.

B) STROFNA

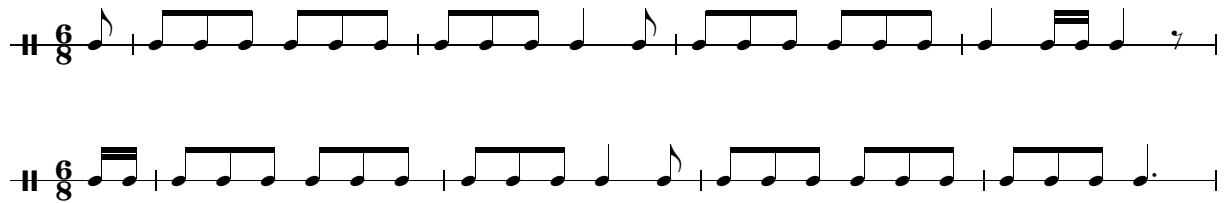
C) OSNOVNI TONALITET - A dur

D) OBLIK - dvodijelni oblik A+B

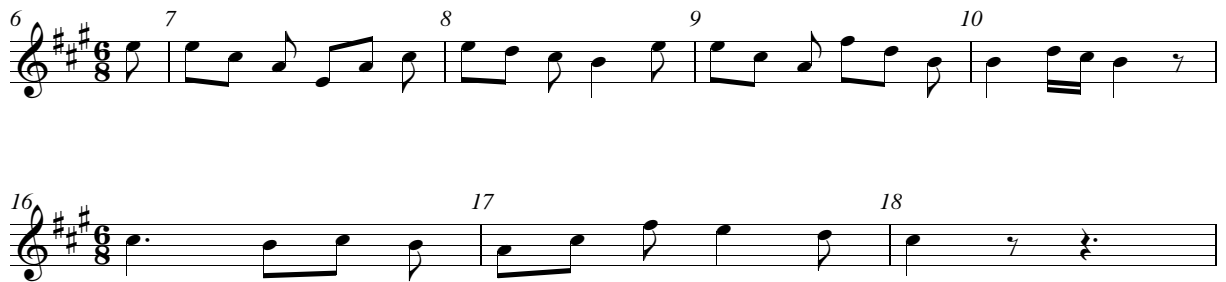
Principi oblikovanja	Taktovi	organizacija	Tonaliteti
Uvod	1-6	2+4	A
A	6-15	2+2+2+2+1	A→V→A→V→A
B	16-21	3+3	vi→V→vi→ii→V→A

E) Šest taktova na početku donose tematiku prvog dijela. Prvi dio bez većih odstupanja od tonalitetnog središta pred drugi dio modulira u dominantni E dur, no ubrzo se vraća u osnovni A. Drugi dio koristi tematiku uvoda.

F) DIASTEMATSKA OSNOVA

G) TEME

10. TRÄNENREGEN
KIŠA OD SUZA

A) TEKST

Wir saßen so traulich beisammen Im kühlen Erlendach, Wir schauten so traulich zusammen Hinab in den rieselnden Bach.	Sjeđasmo tako udobno zajedno Pod hladnim johinim krovom Promatrasmo tako udobno zajedno Dolje u mrmljajući potok.
Der Mond war auch gekommen, Die Sternlein hinterdrein, Und schauten so traulich zusammen In den silbernen Spiegel hinein.	Mjesec je izašao, također, I zvijezde nakon toga, Promatrasmo tako udobno zajedno U srebrno zrcalo tamo.
Ich sah nach keinem Monde, Nach keinem Sternenschein, Ich schaute nach ihrem Bilde, Nach ihren Augen allein.	Nisam pogledao na mjesec Ili na zvijezde, Pogledao sam na njezinu sliku Na oči njene samo.
Und sahe sie nicken und blicken Herauf aus dem seligen Bach, Die Blümlein am Ufer, die blauen, Sie nickten und blickten ihr nach.	I vidje ih snene i zamišljene Više od blažena potoka, Cvijeće na klupama, modro, Sneno i zamišljeno također.
Und in den Bach versunken Der ganze Himmel schien Und wollte mich mit hinunter In seine Tiefe ziehn.	A zahvatio sve se u potoku Cijelo nebo, činilo se , I htjede me zavući ispod U njegove dubine .
Und über den Wolken und Sternen, Da rieselte munter der Bach Und rief mit Singen und Klingen: Geselle, Geselle, mir nach!	A iznad oblaka i zvijezda Potok se mreška veselo I doziva pjevanjem i zvonjavom Prijatelju, prijatelju, dođi k meni !
Da gingen die Augen mir über, Da ward es im Spiegel so kraus; Sie sprach: Es kommt ein Regen, Ade, ich geh nach Haus.	A onda mi se oči preplaviše, A odraz nejasan posta, Ona je rekla: kiša dolazi, Zbogom, idem kući.

B) STROFNA VARIRANA

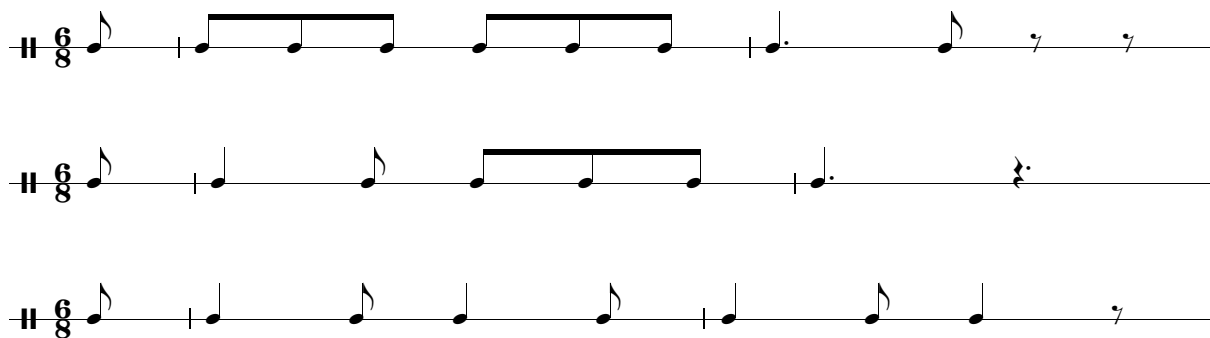
C) OSNOVNI TONALITET - A dur/a mol

D) OBLIK - trodijelni oblik A+B: || +A'

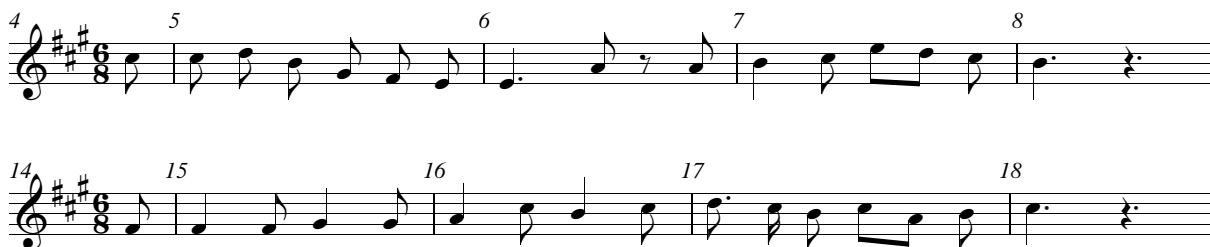
Principi oblikovanja	Taktovi	organizacija	Tonaliteti
Uvod	1-4	2+2	D _{IV} →IV→A
A	4-14	8(4+4)+3	A→E
B	14-24	8 (4+4)+3	A→IV→DD→D _{VI} →IV →D _{VI} →D→DD→E→A
A'	25-36	4+2+2+4	a→d→DD→D→D ⁷ →A→a

E) Atipični početak na dominantni za IV stupanj. Prevezanost u melodiji pratnje tretira se kao zaostajalica na prvoj dobi. prvi dio sastoji se od dva četverotakta koji čine malu periodu. Slijedi most od tri takta pratnje kao potvrda dominante. B dio također je mala perioda, nakon koje slijedi trotaktno vanjsko proširenje kao potvrda tonike. Na tom mjestu znak je za repeticiju *da capo*. Slijedi dio u kojem se prelazi u istoimeni mol (a mol) sa 4 takta zaključka iz materijala u uvodu.

F) DIASTEMATSKA OSNOVA

G) TEME

11. MEIN! MOJE!

A) TEKST

Bächlein, laß dein Rauschen sein! Räder, stellt euer Brausen ein! All ihr muntern Waldvögelein, Groß und klein, Endet eure Melodein! Durch den Hain Aus und ein Schalle heut ein Reim allein: Die geliebte Müllerin ist mein! Mein! Frühling, sind das alle deine Blümelein? Sonne, hast du keinen hellern Schein? Ach, so muß ich ganz allein Mit dem seligen Worte mein Unverstanden in der weiten Schöpfung sein!	Potočiću, zaustavi svoje mrmljanje! Kotači, prekinite svoju tutnjavu! Sve vi, o sretne šumske ptice, Velike i male, Zaustavite svoj pjev! Kroz gaj, Unutra i van, Samo jedan stih odzvanja: Ljubljena mlinarica je moja! Moja! Proljeće, zar ti je ovo svo tvoje cvijeće? Sunce, zar ne možeš sjati više sjajnije? Jao, tad moram stajati sam, S blaženom svojom riječi, Pogrešnom u ovom ogromnom svemiru.

B) PROKOMPONIRANA

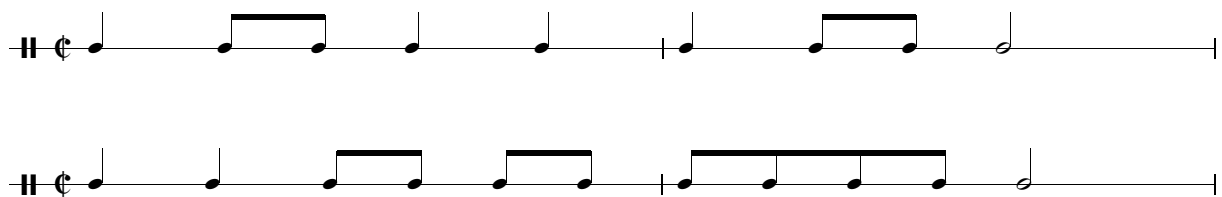
C) OSNOVNI TONALITET - D dur

D) OBLIK - trodijelni oblik A+B+A

Principi oblikovanja	Taktovi	organizacija	Tonaliteti
Uvod	1-8	1+1+1+1+1+1+1+1	D→A→D_{IV}→G→D_{II}→e→A→D
A	9-40	2+2+2+1+3+3+1+2+1+1+2+4+4+3	I→II→D_{II}→II→G→D_{IV}→VI→V→I→II→V→V₇→Fis→A→E→D→A→d→B
B	41-63	4+4+2+2+2+3+2+3+3	B→g→VII→B→DD→B→d→D
A	64-103	2+2+2+2+2+3+1+1+2+1+1+2+4+4+3+8	I→II→D_{II}→II→IV→D_{IV}→VI→V→I→II→V→V₇→Fis→A→E→D→A→D

E) U osam taktova uvoda u kojima se potvrđuje osnovni tonalitet slijedi prvi dio kojeg čine dvotaktne fraze na I, II i IV sa isticanjem pomoću njihovih dominanti. D drugi dio A dijela četverotaktne su rečenice sa istaknutom D.D. u osnovnom tonalitetu. Slijedi trotaktni prijelaz u kojem pomoću mutacije D dura u d mol dobijamo novi tonalitet B dur (kojemu je d mol III stupanj). Trotaktne rečenice građene kao pitanje (T→D) i odgovor (D→T), a sve na pedalu tonike. Događa se dijatonski pomak u pedalni g mol. Kromatskom modulacijom i igrom prirodnog i harmonijskog mola vraća se opet u B dur. Slijedi ponovljeni kromatski dio i povratak u B dur koji se završava autentičnom kadencom čime završava B dio. B dio i ponovljeni a spaja most (t. 61-63) u kojem preko D.D. za d mol prelazimo u osnovni tonalitet D dur. Materijal u trećem dijelu istovijetan je prvom dijelu na koje se nadovezuje vanjsko proširenje (t. 93-103). Odnos osnovnog tonaliteta D dura i tonaliteta drugog dijela, B dura, prvi puta u cijelom ciklusu pokazuje romantičarski pristup slobodi moduliranja u udaljene tonalitete.

F) DIASTEMATSKA OSNOVA

G) TEME

12. PAUSE PREDAH

A) TEKST

Meine Laute hab ich gehängt an die Wand, Hab sie umschlungen mit einem grünen Band - Ich kann nicht mehr singen, mein Herz ist zu voll, Weiß nicht, wie ich's in Reime zwingen soll. Meiner Sehnsucht allerheißesten Schmerz Durft ich aushauchen in Liederscherz, Und wie ich klagte so süß und fein, Glaubt ich doch, mein Leiden wär nicht klein. Ei, wie groß ist wohl meines Glückes Last, Daß kein Klang auf Erden es in sich faßt? Nun, liebe Laute, ruh an dem Nagel hier! Und weht ein Lüftchen über die Saiten dir, Und streift eine Biene mit ihren Flügeln dich, Da wird mir so bange, und es durchschauert mich. Warum ließ ich das Band auch hängen so lang? Oft fliegt's um die Saiten mit seufzendem Klang. Ist es der Nachklang meiner Liebespein? Soll es das Vorspiel neuer Lieder sein?	Svoju lutnju ja sam objesio na zid, I umotao je zelenom vrpcom - Ja pjevati više ne mogu, srce mi je prepuno, Ne znam kako bih ga mogao natjerati u stih. Najviše gori bol moje žudnje Mogao sam uzdisati veselom pjesmom, Kao što sam uzdisao, tako slatko i fino, Stvarno vjerujući da moja bol nije bila mala. Ali kako da je teško breme moje sreće, Na zemlji zar toga zvuka nema koji ga obuhvatiti može? Sada, draga lutnjo, na čavlu se odmori! A ako malo povjetarac puhne preko žica tvojih, I ako te pčela očetka krilima svojim, Tada bit ću tako zabrinut, i tjeskoba ispunit će me. Zašto ostavih vrpcu da visi tako dugo? To preko žice nanosi uzdišuć zvuk. Je li to odjek moje ljubavne boli? Ili je to uvod u pjesme nove?

B) PROKOMPONIRANA

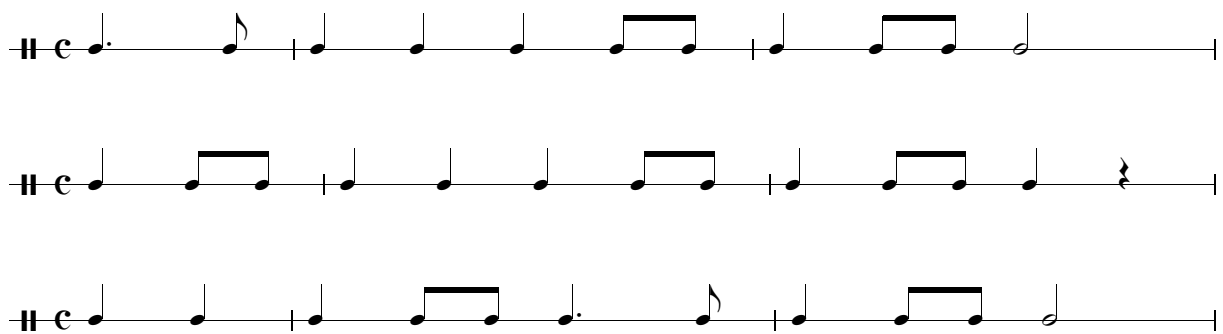
C) OSNOVNI TONALITET - B dur

D) OBLIK - trodijelni oblik A+B+B'+A+A'

Principi oblikovanja	Taktovi	organizacija	Tonaliteti
Uvod	1-8	1+1+2+1+1+2	I→V→I
A	9-19	3+3+3+3	B→C→F→B
B	20-32	1+3+3+3+3	g →F→G→C→c→g→F→bIII →b→Ges→Des→es→Fr ⁺⁶
B'	33-41	8+1	b→Des→ Fr ⁺⁶ →F
A	42-55	1+1+2+3+3+4	B →D→iv→ii→VI→bVII
A'	56-81	1+3+3+1+3+4+vanjsko proširenje (2+3+4+4)	As →as→III→V7/III→vi→bvii→ III→V7/III→b→B

E) U uvodnom dijelu dvije male rečenice tvore malu periodu u kojoj se potvrđuje osnovni tonalitet. Slijedi lanac trotaktnih rečenica u okviru osnovnog tonaliteta. U B dijelu događa se skretanje u paralelni mol (g mol) sa 4 trotaktne rečenice, s doticanjem bliskih tonaliteta C dura i c mola. kadenca je u F duru na koroni s kojom ulazi u varijantu B. Varijanta B' je u b molute prelazi u Des dur do autentične kadence preko francuskog povećanog sekstakorda u F dur kao priprema za reprizu A. B' je varirani melodijski materijal B, zato ga ne možemo opisati kao most. A dio se ponavlja s varijacijom u drugoj rečenici te skreće preko g mola u kadencu c mola na koroni. Varirani A započinje uklonom u As dur u nizu trotaktnih fraza. Mutira u as mol te preko Fes dura i enharmonijskom modulacijom (Fes→E) prelazi u njemački povećani sekstakord te realizira D.D. za završni B dur. Zadnjih 12 taktova temelji se na materijalu iz A' sa doslovno provedenim harmonijskim pomacima.

F) DIASTEMATSKA OSNOVA

G) TEME

13. MIT DEM GRÜNEN LAUTENBANDE
SA ZELENOM VRPCOM LUTNJE

A) TEKST

»Schad um das schöne grüne Band, Daß es verbleicht hier an der Wand, Ich hab das Grün so gern!« So sprachst du, Liebchen, heut zu mir; Gleich knüpf ich's ab und send es dir: Nun hab das Grüne gern! Ist auch dein ganzer Liebster weiß, Soll Grün doch haben seinen Preis, Und ich auch hab es gern. Weil unsre Lieb ist immergrün, Weil grün der Hoffnung Fernen blühn, Drum haben wir es gern. Nun schlinge in die Locken dein Das grüne Band gefällig ein, Du hast ja's Grün so gern. Dann weiß ich, wo die Hoffnung wohnt, Dann weiß ich, wo die Liebe thront, Dann hab ich's Grün erst gern.	" Sramota da lijepa zelena vrpca, treba blijedi tamo na zidu, Volim zeleno toliko! " Tako si mi govorila danas, dragana moja; Odmah ću je odvezati i dati je tebi: Tako sada uživaj u zelenom! Pa čak i ako je tvoj dragi potpuno bijel, Ipak, zeleno bi trebalo imati počasno mjesto, I meni se sviđa, također. Jer ljubav je naša zimzelena, Budući da u daljini nada cvjeta zeleno, I zato nam se sviđa. Tako sada uvij u tvoje kovrče Zelena vrpca, ljubazno te molim, Budući da ti se zelena toliko sviđa. Onda ću znati gdje nada stanuje, Onda ću znati gdje ljubav stoluje, Onda ću stvarno najviše voljeti zelenu.

B) STROFNA

C) OSNOVNI TONALITET - B dur

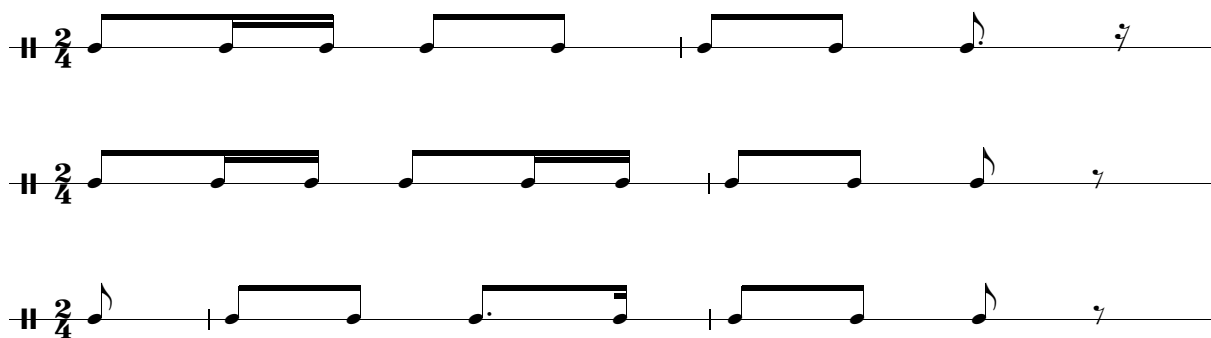
D) OBLIK - trodijelni oblik A+B+A

Principi oblikovanja	Taktovi	organizacija	Tonaliteti
Uvod	1-3	1+1+1	
A	4-11	4+4	B→DIV→D ² →I
B	12-15	4	V/F→I
A	15-19	4	D→T

E) Uvod čine tri jednotaktne fraze. Dvije četverotaktne rečenice čine dio A. prva rečenica završava dominantom za IV na koroni, a druga započinje na sekundarnoj

dominanti za I. Dio B započinje na dominati osnovnog tonaliteta, a kasnije se dogodi modulacija u dominantni F dur. Istim kromatskim postupkom opet dobiva funkciju dominante i vraća se u osnovni tonalitet. Dio A' je druga rečenica iz A, a kretanje je u okviru odnosa D-T.

F) DIASTEMATSKA OSNOVA

G) TEMA

14. DER JÄGER LOVAC

A) TEKST

Was sucht denn der Jäger am Mühlbach hier? Bleib, trotziger Jäger, in deinem Revier! Hier gibt es kein Wild zu jagen für dich, Hier wohnt nur ein Rehlein, ein zahmes, für mich, Und willst du das zärtliche Rehlein sehn, S o laß deine Büchsen im Walde stehn, Und laß deine klaffenden Hunde zu Haus, Und laß auf dem Horne den Saus und Braus, Und schere vom Kinne das struppige Haar, Sonst scheut sich im Garten das Rehlein fürwahr. Doch besser, du bliebest im Walde dazu Und ließest die Mühlen und Müller in Ruh. Was taugen die Fischlein im grünen Gezweig? Was will den das Eichhorn im bläulichen Teich? Drum bleibe, du trotziger Jäger, im Hain, Und laß mich mit meinen drei Rädern allein; Und willst meinem Schätzchen dich machen beliebt, So wisse, mein Freund, was ihr Herzchen betrübt: Die Eber, die kommen zur Nacht aus dem Hain Und brechen in ihren Kohlgarten ein Und treten und wühlen herum in dem Feld: Die Eber, die schieß, du Jägerheld!	Što lovac radi na mlinskome potoku? Drski lovče, ostani u svom reviru! Nema divljači ovdje da je loviš, Postoji samo srna ovdje, pitoma jedna, za mene, A ako želiš vidjeti umilnu srnu, Ostavi svoju pušku iza u šumi, I ostavi lavež svojih pasa kod kuće, I prestani trubiti i udarati u svoj rog, I obrij zamršenu bradu na obrazima svojim, Ili srnu sigurno uhvatit će strah u vrtu svom. Ili još bolje, samo ostani u šumi I ostavi mlinove i mlinara u miru. Što bi ribica radila u zelenim granama? Što bi vjeverica radila u ribnjaku modrom? Dakle, ostani u šumi, ti drski lovče, I ostavi me na miru s moja tri kotača; A ako želiš da se omiliš dragoj mojoj, Onda ću ti reći, prijatelju moj, ono što muči srce njeno: Vepri dolaze iz šume noću I provaljuju u njen kupusnjak I gaze i ruju oko po polju: Pucaj u veprove, ti junački lovče!

B) STROFNA

C) OSNOVNI TONALITET - c mol

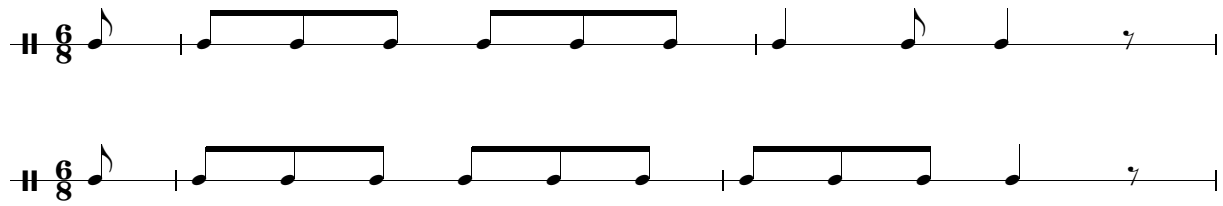
D) OBLIK - dvodijelni oblik A+B (b+b')

Principi oblikovanja	Taktovi	organizacija	Tonaliteti
Uvod	1-4		
A	4-12	4+4	c→Es→c→Es
B	b	12-20	c→iv→III→f→III
	b'	20-32	G→As→B→D ⁷ →c

E) Pjesmu čini jednostvani strofni dvodjel. nakon uvoda koji donosi temu, slijede dvije četverotaktne rečenice jedna u osnovnom c molu, a druga istovjetna u

paralelnom es duru. B dio možemo shvatiti kao razradbeni dio koji je raznovrsniji, s dvotaktnim rečenicama, koje dotiču f mol i es dur. Drugi dio B (b') u ponovljenoj četverotaktnoj frazi ponovno afirmira osnovni c mol. Ovdje je važno primijetiti odnos melodije u A i triolskog repetiranog niza u B, što je način kako najbolje prepoznati da je nešto novo, a njegovo trajanje princip je dosljednosti.

F) DIASTEMATSKA OSNOVA

G) TEME

englezi), koji je u romantizmu izvorište nadhnuća. Nakon uvoda od tri jednotaktne fraze slijedi prvi dio. Četverotaktna rečenica sekventno se ponovi za tercu naviše sa razlikom u sinkopiranom kraju. Preko povišenog njemačkog sekstakorda dolazimo na kadencirajući V stupanj. Na kraju ovog dijela (t. 22) nalazi se most koji modulira iz g mola, preko F dura u B dur kao početni tonalitet za B dio. B dio sastoji se od dvije četverotaktne rečenice, od kojih prva završava u g molu, a druga u istoimenom duru, slijedi povratak u istoimeni mol, nakon čega slijedi most u kojem se kromatskom modulacijom iz g mola preko F dura vraća u G dur. U t. 67 promjena je tonaliteta (formalna promjena predznaka) u G dur i tu nastupa CODA na tematici iz B u četverotaktnim rečenicama.

F) DIASTEMATSKA OSNOVA

The image shows four staves of musical notation in 2/4 time. Each staff begins with a double bar line and a 2/4 time signature. The first two staves show an ascending line of eighth notes: G4, A4, B4, C5, D5, E5, F5, G5. The last two staves show a descending line of eighth notes: G5, F5, E5, D5, C5, B4, A4, G4. Each staff ends with a double bar line and a fermata over the final note.

G) TEME

The image shows two staves of musical notation in 2/4 time, both in the key of B-flat major. The first staff starts at measure 4 and ends at measure 8. The second staff starts at measure 36 and ends at measure 39. The melody consists of eighth notes and quarter notes. The first staff has notes: G4, A4, B4, C5, D5, E5, F5, G5. The second staff has notes: G5, F5, E5, D5, C5, B4, A4, G4. Each staff ends with a double bar line and a fermata over the final note.

16. DIE LIEBE FARBE
NAJDRAŽA BOJA

A) TEKST

In Grün will ich mich kleiden, In grüne Tränenweiden: Mein Schatz hat's Grün so gern. Will suchen einen Zypressenhain, Eine Heide von grünen Rosmarein: Mein Schatz hat's Grün so gern. Wohlauf zum fröhlichen Jagen! Wohlauf durch Heid' und Hagen! Mein Schatz hat's Jagen so gern. Das Wild, das ich jage, das ist der Tod; Die Heide, die heiß ich die Liebesnot: Mein Schatz hat's Jagen so gern. Grabt mir ein Grab im Wasen, Deckt mich mit grünem Rasen: Mein Schatz hat's Grün so gern. Kein Kreuzlein schwarz, kein Blümlein bunt, Grün, alles grün so rings und rund! Mein Schatz hat's Grün so gern.	Želim se obući u zeleno, U zelenilo žalosne vrbe, Moj dragana voli zeleno toliko. Hoće li tražiti šumarak čempresa, Ili polja zelenog ružmarina: Moj dragana voli zeleno toliko. Hajde, sretan lov! Hajde, kroz polja i šikare, Moj dragi voli lov toliko. Divljina, dok lovim, zove smrt Mržnju, nazivam ljubavnim jadom. Moj dragi voli lov toliko. Iskopaj mi grob na livadi, Pokrijte me sa zelenim travom, Moj dragi voli zeleno toliko. Bez crnog križića, bez kitice cvijetića, Zeleno, sve zeleno sve naokolo! Moj dragi voli zeleno toliko.

B) STROFNA

C) OSNOVNI TONALITET - h mol

D) OBLIK - trodijelni oblik A+B+A'

Principi oblikovanja	Taktovi	organizacija	Tonaliteti
Uvod	1-4	2+2	h
A	5-13	4+4	h→Fis→H→h
B	13-18	5	fis→Fis
A'	18-26	4+4	i→V→I→V→i

E) Obilježje cijele ove pjesme repetirani je ton fis i to kada ga uopće ne očekujemo, kao neakordički ton i dionanca. on daje cijeli karakter pjesmi. Prema nekim

muzikolozima upravo mutacija iz h mola u istoimeni dur preko fisa zapravo je simbolički prijelaz is stvarnog u nestvarno, iz onoga što je realnost za mlinara, naspram onoga što bi on želio. Četverotakt i vrlo jednostavna harmonija temelj su gradnje ove pjesme.

F) DIASTEMATSKA OSNOVA

G) TEME

17. DIE BÖSE FARBE
MRSKA BOJA

A) TEKST

Ich möchte ziehn in die Welt hinaus, Hinaus in die weite Welt; Wenn's nur so grün, so grün nicht wär, Da draußen in Wald und Feld! Ich möchte die grünen Blätter all Pflücken von jedem Zweig, Ich möchte die grünen Gräser all Weinen ganz totenbleich. Ach Grün, du böse Farbe du, Was siehst mich immer an So stolz, so keck, so schadenfroh, Mich armen weißen Mann? Ich möchte liegen vor ihrer Tür In Sturm und Regen und Schnee. Und singen ganz leise bei Tag und Nacht Das eine Wörtchen: Ade! Horch, wenn im Wald ein Jagdhorn schallt, Da klingt ihr Fensterlein! Und schaut sie auch nach mir nicht aus, Darf ich doch schauen hinein. O binde von der Stirn dir ab Das grüne, grüne Band; Ade, ade! Und reiche mir Zum Abschied deine Hand!	Volio bih izaći van u svijet, Van u široki svijet, Ako samo nije tako zelen, tako zelen, Vani u poljima i šumama! Htio bih pokidati svo zeleno lišće sa svake grane, Želio bih svu zelenu travu Plačem izbljedjeti kao smrt. O zeleno, ti ogavna bojo, ti, Zašto još uvijek zuriš u mene, Toliko ponosa, toliko objesti, tako zlobe, U meni, siromašnom blijedom čovjeku? Želim leći pred njezina vrata, U oluji, u kiši, u snijegu. I pjevat tako tiho noću i danju Samo jednu riječ: Zbogom. Slušajte, kako je u šumi lovački rog poziva, Tako njen prozor odzvanja! Iako se ona više ne obazire na mene, Ipak, mogu je i dalje gledati. Oh, odveži se sa čela Zelena, zelena vrpco; Zbogom, zbogom i dati mi Tvoja ruka u znak rastanka!

B) PROKOMPONIRANA

C) OSNOVNI TONALITET - H dur/h mol

D) OBLIK - rondo A+B+A'+C+A

18. TROCKNE BLUMEN
UVELO CVIJEĆE

A) TEKST

Ihr Blümlein alle, Die sie mir gab, Euch soll man legen Mit mir ins Grab.	Sve cvjetice Koje mi je dala, Vi položiti trebate Sa mnom u grob.
Wie seht ihr alle Mich an so weh, Als ob ihr wüßtet, Wie mir gescheh?	Zašto svi gledate u mene Tako tužno, Kao da ste znali, Što to biva sa mnom?
Ihr Blümlein alle, Wie welk, wie blaß? Ihr Blümlein alle, Wovon so naß?	Svi njeni cvjetici, Tako uveli, tako blijedi? Svi njeni cvjetici, od čega vlažni tako?
Ach, Tränen machen Nicht maiengrün, Machen tote Liebe Nicht wieder blühn.	Ah, ali suze ne donose Zeleni svibanj, Ne čine da mrtva ljubav Opet procvate.
Und Lenz wird kommen, Und Winter wird gehn, Und Blümlein werden Im Grase stehn.	I proljeće će doći, I zima će otići, I cvijeće će Rasti u travi ponovno.
Und Blümlein liegen In meinem Grab, Die Blümlein alle, Die sie mir gab.	I cvjetici će ležat Na mome grobu, Svi cvjetici Što ona ih je dala.
Und wenn sie wandelt Am Hügel vorbei Und denkt im Herzen: Der meint' es treu!	A kad šetnjom prođe Pokraj humka moga, Pomislit će u sebi: On je za me bio onaj pravi!
Dann, Blümlein alle, Heraus, heraus! Der Mai ist kommen, Der Winter ist aus.	Tada, svi cvjetici, Izađite, izađite! Svibanj je došao, I zima je prošla.

B) PROKOMPONIRANA

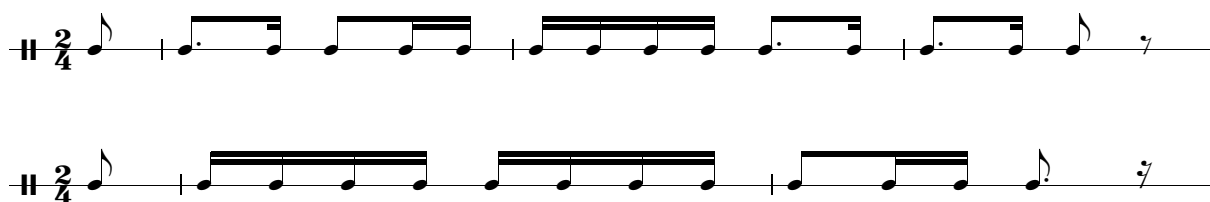
C) OSNOVNI TONALITET - e mol

D) OBLIK - dvodjelna pjesma A+B

Principi oblikovanja	Taktovi	organizacija	Tonaliteti
Uvod	1-2	1+1	
A	2-29	4+4+6+4+4+5	e→G→g→H
B	30-57	8+8+4+6	E→H→cis→DD→E→e

E) nakon dvotaktnog uvoda slijedi prvi dio uglavnom građen na principu četverotakta. Balans izeđu istoimenog mola i dura prisutan je i u ovoj pjesmi te čini onaj upečatljiv dio kod Schuberta (dur-mol) kroz neočekivane promjene. U fakturi pratnje čujemo ostinatno ponavljanje oosminiki nalik posmrtnom maršu.

F) DIASTEMATSKA OSNOVA

G) TEME

19. DER MÜLLER UND DER BACH
MLINAR I POTOK

A) TEKST

<i>Der Müller:</i> Wo ein treues Herze In Liebe vergeht, Da welken die Lilien Auf jedem Beet; Da muß in die Wolken Der Vollmond gehn, Damit seine Tränen Die Menschen nicht sehn; Da halten die Englein Die Augen sich zu Und schluchzen und singen Die Seele zur Ruh.	<i>Mlinar:</i> Kada vjerno srce Nestaje iz ljubavi, Ljiljane suši u svakom polju; Pun Mjesec skrivati se mora Sam u oblacima, Dakle, ljudi neće vidjeti njegove suze; I anđelčići zatvoriti će svoje oči I plakati i pjevati Duša mu počiva.
<i>Der Bach:</i> Und wenn sich die Liebe Dem Schmerz entringt, Ein Sternlein, ein neues, Am Himmel erblinkt; Da springen drei Rosen, Halb rot und halb weiß, Die welken nicht wieder, Aus Dornenreis. Und die Engelein schneiden Die Flügel sich ab Und gehn alle Morgen Zur Erde herab.	<i>Potok:</i> I kad ljubav oslobodi se Sama od boli, Malena zvijezda, nova, Zablistat će na nebu; I tri ruže procvast će, Pola crvene i pola bijele, Koje nikad uvenuti neće, Na trnovitom grmu. I anđelčići odsjeći će Svoja krila I svako jutro Spuštati se dolje na zemlju.
<i>Der Müller:</i> Ach Bächlein, liebes Bächlein, Du meinst es so gut: Ach Bächlein, aber weißt du, Wie Liebe tut? Ach unten, da unten Die kühle Ruh! Ach Bächlein, liebes Bächlein, So singe nur zu.	<i>Mlinar:</i> O potočiću, dragi potočiću, Tako dobro misliš: O potočiću, ali ne znaš Što ti ljubav čini? Ah, ispod, tamo ispod, Hladan je počinak! O potočiću, dragi potočiću, Pjevaj mi samo.

B) PROKOMPONIRANA PJESMA

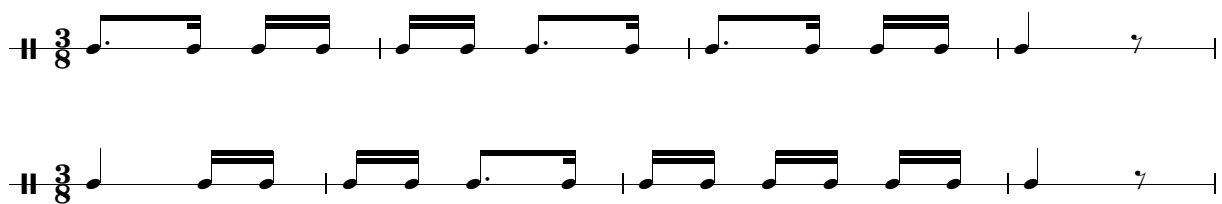
C) OSNOVNI TONALITET - g mol

D) OBLIK - trodjelni A+B (b, b1, b)+A

Principi oblikovanja	Taktovi		Tonaliteti
Uvod	1-2	2	
A	3-28	4+4+4+4+4	g→N ⁶ →D→g→G7→c→f→g→As→D→g
B	b 29-40	4+4+4	G→C→A→D→G
	b ¹ 41- 48	4+4	A7→D→A→D
	b 49-62	4+4+4	G→C→A→D→G
A*			g→As→DD→D→G→c→F→B→G

E) Ovo je jedina pjesma u kojoj su jasno u notama stavljene zabilješke što pjeva mlinar, a što potok. Ova personifikacija potoka kasnije je još evidentnija u uspavanki koju mrtvom Mlinaru potok pjeva (XX. pjesma). I jasno je da ono što pjeva mlinar, turoban i nesretan provodi se kroz g mol, dok su riječi potoka predstavljene u istoimenom G duru. Faktura A odnosi se na mlinara, dok se cijela faktura u B odnosi na potok. Premda svoj svršetak mlinar nalazi u potoku, pjesma ne završava tužno već u G duru, svečano, nagovještavajući mir, spokoj, prestanak muka i usnuće.

F) DIASTEMATSKA OSNOVA

G) TEME

20. DES BACHES WIEGENLIED
POTOKOVA USPAVANKA

A) TEKST

Gute Ruh, gute Ruh! Tu die Augen zu! Wandrer, du müder, du bist zu Haus. Die Treu' ist hier, Sollst liegen bei mir, Bis das Meer will trinken die Bächlein aus. Will betten dich kühl Auf weichem Pfühl In dem blauen kristallinen Kämmerlein. Heran, heran, Was wiegen kann, Woget und wieget den Knaben mir ein! Wenn ein Jagdhorn schallt Aus dem grünen Wald, Will ich sausen und brausen wohl um dich her. Blickt nicht herein, Blaue Blümelein! Ihr macht meinem Schläfer die Träume so schwer. Hinweg, hinweg Von dem Mühlensteg, Böses Mägdelein, daß ihn dein Schatten nicht weckt! Wirf mir herein Dein Tüchlein fein, Daß ich die Augen ihm halte bedeckt! Gute Nacht, gute Nacht! Bis alles wacht, Schlaf aus deine Freude, schlaf aus dein Leid! Der Vollmond steigt, Der Nebel weicht, Und der Himmel da oben, wie ist er so weit!	Dobar počinak, dobar počinak! Zatvori oči. Lutalice, umorni, sad si kod kuće. Vjernost je ovdje, Ti će leći sa mnom Dok more potok ne isuši. Napravit ću ti svjež krevet Na mekom uzglavlju U plavoj kristalnoj sobici. Ovamo, ovamo, Što god umiriti može, Uspavati i uljuljati mog pospanog dječaka. Ako lovački rog zazvuči Iz zelene šume, Zatutnjat ću i zagrmjet oko tebe. Ne pogledaj ovamo Na cvjetice modre! Oni donose teške snove mome pospanku. Daleko, daleko Od mlinskoga mosta, Opaka djevojko, tako da ga tvoja sjena ne probudi! Baci u mene Tvoj fini rubac, Da mu prekrijem oči. Laku noć, laku noć, Dok sve se ne probudi. Prespavaj svoju radost, prespavaj svoju bol. Pun mjesec se diže, Magla raspršuje, I nebo iznad, kako je prostrano!

B) STROFNA

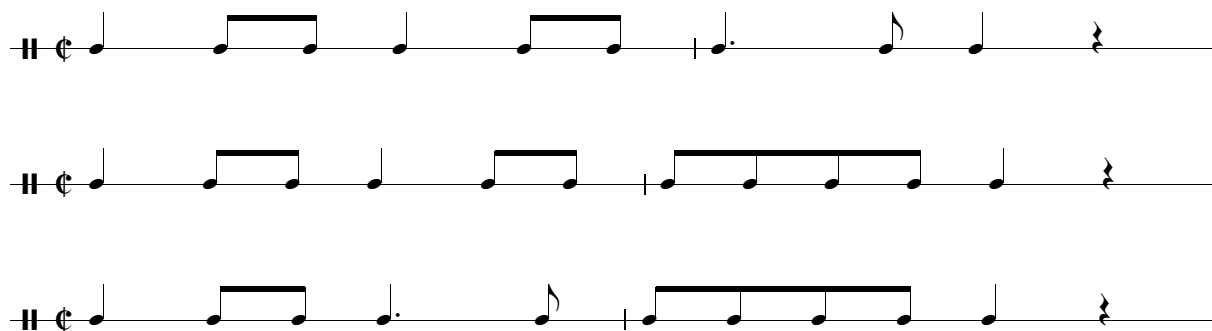
C) OSNOVNI TONALITET - E dur

D) OBLIK - dvodijelni A+B

Principi oblikovanja	Taktovi	organizacija	Tonaliteti
Uvod	1-4	2+2	E
A	5-15	2+2+2+2+2	E→H→cis→V→A
B	16-24/25	2+2+2+(3)	A/E→s→cis→E→D→E

E) Nakon četiri takta, dvotaktnih fraza, u uvodu slijedi materijal u A koji iz E dura preko cis mola dolazi u A dur gdje se koristi materijal iz prvog dijela. Dijatonskom modulacijom iz A dura vraćamo se u E dur gdje se pratnja u potpunosti mijenja u homofoni slog u kojoj je naznaka da se prva doba izvodi s naglaskom, a dvije osminke staccato. B dio, nakon molske subdominante završava autentičnom kadencom. Pjesma se od početka izvodi za svih 5 kitica s malim promjenama koje ovise o broju slogova u riječi. Na kraju pete kitice su tri takta potvrde osnovnog tonaliteta na materijalu iz uvoda

F) DIASTEMATSKA OSNOVA

G) TEME

V. PRAKTIČAN RAD NA CIKLUSU - NASTAVA SOLO PJEVANJA

Metodički pristup vokalnom razvoju ide u središte jednog od najkontroverznijih pitanja u svijetu pjevanja: Je li jedinstven sustav pjevanja moguć? Što je s vježbanjem glasa? Je li jedinstven sustav vokalne obuke moguć? Odgovor je da su pjevačevi umjetnički izbori i tehnika pjevanja jedinstveni (ili bi trebali biti), a u tehničkom smislu standardizirani pristupi imaju univerzalnu primjenu načela i tehnika vokalnog podučavanja.

Budući da svi ljudi posjeduju glasnice koje izvode identične akcije (omogućujući tipične anatomske i funkcionalne razlike među spolovima), slijedi da je ono što je učinkovito za jedan glas mora biti učinkovito za sve ostale. Na temelju ove pretpostavke, vokalni pedagozi trebaju slijediti iste principe obuke i tehnike glasova za sve glasove. Vježbe za vokalnu aparaturu pružaju mišićnu snagu i podršku pjevačevim osobnim tehničkim naporima.

Kad se jednom usredotočimo na jasnu razliku između tehnika pjevanja (individualni pristup) i tehnika glasovnog treninga (ono što nazivamo tehnikama glasovne izgradnje), zbunjenost o značenju vokalne metode odmah nestaje. Tada možemo postaviti relevantna pitanja i dati potrebne odgovore: Koja je prva odgovornost *glasovnog graditelja*? Razviti studentov *mišićni instrument* u svoj puni potencijal. Kako se to najbolje postiže? Upotrebom precizne, interno konzistentne i jedinstvene vokalne vježbe - metoda glasovne izgradnje. Nakon što je student razvio svoj *mišićni instrument*, što je sljedeće? Tada je pedagog mogao krenuti u *treniranje glasa*, gdje se poučavanje usredotočuje na pomaganje pjevaču da jasnije definira osobni vokalni stil kao što je odnos na tumačenje pjesama. Koja je odgovornost studenta? Prvo, vrijedno se truditi razviti svoj mišićni instrument slijedeći precizne upute koje je postavio njegov vokalni pedagog, a drugo, da bi postigao cilj - postati akademski pjevač - umjetnik.

Kada smo ustanovili da student raspolaže potrebnim predznanjem (naučena melodija, jasan izgovor teksta, prijevod), pristupamo praktičnom dijelu, a to je samo pjevanje.

S obzirom na već stečen uvid u povijesni kontekst, estetska promišljanja te glazbeno-teorijsku spoznaju, najbolji put u radu je svakako dedukcijska metoda i to jednostavnim izvođenjem iz pitanja: *Što radiš i zašto baš to radiš?*, temeljeći pitanja na ranijem radu.

Jasno, s obzirom na težinu ciklusa, koji pretpostavlja višu godinu studija, svakako ovo pitanje uključuje i znanja iz solo pjevanja (posturu, intonaciju, fokusiranost tona, prijelaz registara, agogiku, itd.).

Prema nekim autorima³⁷ postoji šest funkcionalnih interakcija koje se nazivaju strategija skele:

Regrutacija	postavljanje zadatka, sinkronizacija akcije i pažnje: <i>Počnimo s pjesmom ... od takta</i>
Označavanje značajke	Naglasimo jedan aspekt zadatka ili interpretacije; često uočen kao spoznaja rezultata: <i>Kratko, mekše, legato!</i>
Demonstracija	Nudi nastavniku mogućnost općeg modela da pokaže pozitivan i negativan primjer (kako da i kako ne).
Manipulacija zadatka	Mjenjaju se određene dimenzije zadatka da se manipulira teškoćom za studenta, lakše ili teže: <i>Otkucaj ritam od takta... dalje.</i>

³⁷ Jerome Bruner

Kontrola frustracije Ohrabrivanje studenta da ostane u zadatku,
nastavi mentalni angažman, ustraje na zadatku:
Znam da je teško, ali dobro ti ide.

Postavljenje ciljeva Jednostavno prepoznavanje budućeg pravca rada:
*Za idući put napravi pjesmu napamet. Pripazi na.....
Vježbaj...*

Od velike pomoći u radu sa studentom svakako je mogućnost da se svaki održani sat snimi. Jednako tako student može snimati sam sebe dok vježba te analizirati snimku i vršiti korekciju. Osobito su važne snimke sa satova jer studentu omogućava uvid kada je nešto dobro, a kada nije uz korekciju i sugestiju vokalnog pedagoga.

Kada bismo rečeno pokazali na konkretnom primjeru, realizacija sata bi trebala biti ovakva:

- Ovisno je li student upjevan ili nije, pristupi se upjevavanju.

Regrutacija

VP³⁸: *Kolega,³⁹ što ste nam danas spremili?*

S: *Pjesmu Der Jäger iz ciklusa pjesama Lijepa mlinarica Franza Schuberta*

VP: *Možete li nam prvo pročitati tekst na njemačkom?*

S: čita tekst (ukoliko ima problema s izgovorom VP ga upozorava)

VP: *Hvala, jako lijepo, sad nam, molim Vas, prevedite tekst.*

S: čita tekst na hrvatskom jeziku.

VP: *Jeste li spremni? Možemo li početi?*

S: odgovara potvrdno i počinje pjevati uz korepeticiju

Označavanje značajke

VP: *Kolega, možete li mi reći gdje se nalazi oznaka staccato?*

³⁸ VP - vokalni pedagog; S - student

³⁹ upotreba muškog roda rodno je neutralna u ovom radu i obuhvaća oba roda

- S: *U pratnji.*
- VP: *Nalazi li se ista oznaka i na liniji glasa?*
- S: *Ne.*
- VP: *Onda nemojte da Vas pratnja povuče i počnete pjevati staccato, bez linije. Pjevajte povezanije. Ponovimo od početka.*
- S: student pjeva

Demonstracija

- VP: *Hvala. Dosta lijepo. Vidite kako sad drugačije zvuči. Osjećate li se dobro?*
- S: *Da.*
- VP: *Od auftakta na 21. do 23. takta počinjete se penjati postepeno u sekundama i onda skućite za tercu na najviši ton u pjesmi. I tako još jednom od auftakta na 25. takt dalje. Vidite?*
- S: *Da.*
- VP: *Morate pripremiti taj visoki ton unaprijed. Morate ga anticipirati, pripremiti mu teren. Ovako kako Vi pjevate on je izoliran i mučite se. Jeli istina?*
- S: *Da.*
- VP: *Vi pjevate (demonstrira kako student krivo pjeva), a trebalo bi (pjeva i pokazuje ispravno). Možemo ponoviti od auftakta na 21. takt? Hvala*

Manipulacija zadatka

- S: pjeva
- VP: *Jako dobro. Možemo sad drugu kiticu čuti cijelu u pianu?*
- S: *Mislite od početka do kraja?*
- VP: *Da.*

Kontrola frustracije

- S: pjeva, ali opet čini pogrešku na istom mjestu i staje

VP: *Zašto ste stali? Prije ste otpjevali točno. Znam da je teško, ali se samo opustite. Udahnite pravilno, naslonite, mislite na poziciju i kako ćete doći na taj ton. Alpinisti kad se penju na vrh planine idu postepeno gore, ali su mentalno već na vrhu i prošli su sto puta u glavi rutu kojom idu jer im o tome ovisi život. Doduše, Vama život ne ovisi o jednom tonu, ali mentalno budite već na vrhu. Vidite kako Vam je ovo naprijed išlo dobro. Sad idemo tako dobro napraviti i ovaj dio. Može?*

S: *Može. pjeva*

Postavljenje ciljeva

VP: *Jeste vidjeli kako ste uspjeli sad kad mislite? Za idući put Vas molim ovu pjesmu napamet i pripremite još jednu pjesmu. Imate li pitanja?*

S: *Sve je jasno. Hvala.*

Ovo je samo jedan primjer u individualnom radu sa studentom. Dakako, s pravilima struke, nastavnik će svoj rad koncipirati shodno svojem iskustvu i znanjima koje posjeduje, uvodeći nova znanja i spoznaje te tako osuvremenjujući svoj rad.

Jedna se od pjesama može izvesti i kroz kolegij Komorne glazbe npr. s pratnjom gitare, gdje se studentu dozvoljava istraživanje novog zvuka, ali i interakcija s drugim kolegom.

VI. ZAKLJUČAK

Ukoliko smo pravilno usmjeravali studenta u interdisciplinarnom pristupu, naučili smo ga:

- promatrati, uočiti i razlikovati umjetnički lijepo i vrijedno u prirodnom okružju i glazbenom djelu, te postupno proširivati opseg opažajnog perceptivnog iskustva;

- da izraziti svoje osjećaje, doživljaje, stavove na cjelovit način raznovrsnim umjetničkim oblicima i postupcima - pokazati koncentraciju i pamćenje (memoriju) tijekom opažanja;

- opisati vlastiti doživljaj glazbenoga djela

- usvojiti temeljne pretpostavke i mjerila, usmjerene na cjelovit razvoj osobnosti i karaktera te njihovih sposobnosti u skladu s njihovim izborom programa i osobnim mogućnostima.

Najvažnija činjenica u interdisciplinarnom pristupu da je glavni predmet primus ante pares. Kompletan glazbenik se postaje cjelokupnim inventarom usvojenih znanja i vještina, a ne parcijalnim. Na taj način studenta se potiče i kontrolira. Nastavnici tako međusobno tješnje surađuju imajući u centru svoga poslanja ono za što i jesu na akademijama - studenta. Bez studenata nema akademija, kao što ni bez izvrsnih studenata, budućih nastavnika, također budućnost akademija je upitna.

VII. BIBLIOGRAFIJA

1. LITERATURA

1. SCUBERT, Franz, *Die schöne Müllerin*, u: Mandyczewski, Eusebius (ed.), Franz Schubert's Werke, Serie XX: Sämtliche Lieder und Gesänge, No.433-452, Leipzig: Breitkopf & Härtel, 1894-95.
2. GÜNTER, Ronny, *Franz Scubert: "Die schöne Müllerin" – zyklisch-analytische Aspekte*, Hamburg: Diplomica GmbH, 2003.
3. NEUMANN, Friedrich, *Musikalische Syntax und Form im Liederzyklus "Die schöne Müllerin" von Franz Schubert*, Tutzing: Hans Schneider Verlag, 1978.
4. MOORE, Gerald, *The Schubert Song Cycles, with Thoughts on Performance*, London: Hamish Hamilton, Ltd., 1975.
5. MOROVIĆ, Žan, *„Lijepa mlinarica“, prijevod ciklusa Franza Scuberta "Die schöne Müllerin"*, Zadar: E. A., 2016.
6. RAYL, David C., *Die schöne Müllerin: The cretiv genius of Wilhelm Müller and Franz Schubert*, Blomington: Illinois Wesleyan University, 1977.
7. WIßKIRCHEN, Hubert *Franz Schubert: Wohin?*, u: HELMS, SIGMUND et al. (ed.), Musikwerke im Unterricht, Regensburg: Band I, Bosse, 1988.
8. BALIĆ, Vito *Skripta iz Elemenata oblika 19. st.*, Split: UMAS, 2013.
9. ČAVLOVIĆ, Ivan *Uvod u muzikologiju*, Sarajevo: Muzička akademija u Sarajevu, 2012.
10. DESPIĆ, Dejan *Harmonijska analiza*, Beograd: Umetnička akademija u Beogradu, 1970.
11. MAGDALENIĆ, Miroslav *Osnove tonskog sloga II*, Zagreb: Školska knjiga, 1969.
12. SOLAR, Milivoj *Teorija književnosti*, Zagreb: Školska knjiga, 1994.
13. KENELL, Richard *Toward a metgodelogy of Vocal Pedagogy Reseach*, Bowling Green State University, 1997.

2. ENCIKLOPEDIJE, RJEČNICI I LEKSIKONI

13. WINTER, Robert, *Schubert*, u: New Grove Encyclopedia od Music and Musicians, 2. izd., London: Macmillan, 2001.
14. Klaić, Bratoljub, *Rječnik stranih riječi*, Zagreb: Nakladni zavod MH, 1988.

15. UROIĆ, Marija/HURM, Antun *Njemačko-hrvatski rječnik*, Zagreb: Školska Knjiga, 1994.
14. KENNEDY, Michael *The Concise Oxford Dictionary of Music*, Oxford: Oxford University Press, 2004.

3. WEB IZVORI

15. https://de.wikipedia.org/wiki/Die_sch%C3%B6ne_M%C3%BCllerin
16. https://en.wikipedia.org/wiki/Die_sch%C3%B6ne_M%C3%BCllerin
17. [http://imslp.org/wiki/Die_Sch%C3%B6ne_M%C3%BCllerin,_D.795_\(Schubert,_Franz\)](http://imslp.org/wiki/Die_Sch%C3%B6ne_M%C3%BCllerin,_D.795_(Schubert,_Franz))
18. http://www.gopera.com/lieder/translations/schubert_795.pdf
19. <http://www.lukedahn.net/Images/MullerIndex.jpg>
20. http://www.azoo.hr/images/razno/E._Nimac.doc
21. <https://bib.irb.hr/datoteka/911545.M->

[NOVAK PREDMET METODIKA NASTAVE GLAZBENIH INSTRUMENATA I PJEVAN
IAfinal.pdf](#)